

תמונות מחתונות המשפחה בהשתתפות הרבי

זכתה משפחתנו שהרבי השתתף בארבע חתונות,
ולחביבותא דמילתא צירפנו כאן כמה מהתמונות מהזדמנויות פז אלה

בחתונת הרה"ת ר' יצחק זלמן שי' ו - להבחל"ח - זוגתו ריסיא פוזנר - כסלו, תשי"ו.
מימין: בקבלת פנים. משמאל: בסעודת החתונה

קבלת פנים לחתונת הרה"ת ר' יהודה לייב
וזוגתו תרצה שיחיו פוזנר - אדר תשי"א

הרבי משתתף בריקודים (שני משמאל, עם הגב למצלמה)
בחתונת הרי"ז פוזנר

סידור קידושין הראשון לאחר קבלת הנשיאות - בחתונת הרה"ת ר' יהודה לייב זוגתו תרצה שיחיו פוזנר - אדר תשי"א

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

פתח דבר

בס"ד

אנו מודים לה' על כל הטוב אשר גמלנו, וזיכנו בנישואי צאצאינו, בננו הרה"ת ר' **בצלאל** שי' ובתנו **רחל** שתחי', ביום הרביעי, ג' טבת, זאת חנוכה, ה'תשס"ח.

לאחרונה נהוג לחלק "תשורה" בשמחת נישואין, וכנראה מיוסד על זה שבחתונת הרבי חילק הרבי הרי"ץ תשורה לכל המשתתפים.

תשורה זו מתחלקת לכמה מדורים:

מדור תמונות: ב"ה זכתה משפחתנו שהרבי השתתף בארבע חתונות, ולחביבותא דמילתא צירפנו פה כמה תמונות מהזדמנויות פז אלה. ולהעיר, שידוע שבשנים האחרונות הרבי ביקש שבחופה יצלמו אותו לא יותר מג' תמונות (ראה בספר "מקדש ישראל" בארוכה). יוצא מן הכלל היא חתונת הסב והסבתא של הכלה, שממנה ישנן הרבה תמונות (ואפילו צבעוניות - בשנת תשח"!) - זאת, הודות לבן-דודנו היקר, טשארלס כהן שי', שהי' אז בחור שלמד באוניברסיטה ולא ידע משום "גזירות", והוא הביא את מצלמתו לחתונה וצילם הרבה תמונות כיד ה' הטובה עליו, וצבעוניות...

מדור אגרות-קודש: העתקים מאג"ק ששלח הרבי להורי החתן והכלה. וב' אג"ק מהרבי הרי"ץ, מארכיון סב הכלה (הרה"ת ר' שלום פוזנר), מהתאריך ד' טבת - היות והחתונה מתקיימת באור לד' טבת.

מדור כתבי יד קודש: צרור של כמה כתי"ק נדירים, מארכיון אבי הכלה, בעניני "שליחות", נגלה (ביאור בדברי הרמב"ם בסוגיית "שתי הלחם" ודיוק בשו"ע אדה"ז וכו') ועוד, ולהזדמנויות שונות, והתכתבות רבינו עם גאוני הדור.

ויהי בארבעים שנה: בשבוע זה נתמלאו ארבעים שנה מהפעם הראשונה שאבי הכלה הגיע לחצרות קודש וזכה למסור לרבי (בשליחות אביו שליט"א) את הטופס הראשון של התניא בתרגום לשפה האיטלקית. צירפנו פה תיאור קצר מזה.

מדור דברי תורה וסיפורים שסופרו ע"י אבי-זקנו של החתן שהחתן נקרא על שמו, הרה"ח הרה"ת ר' בצלאל ווילשאנסקי (צאלקע חרסונער) שנרשמו ע"י נכדיו.

ועיקר כל העיקרים שתיכף ומיד נזכה להתגלות מלכנו משיחנו תיכף ומיד ממ"ש

יחי אדוננו מורנו ורבנו מלך המשיח לעולם ועד!

הרב לוי יצחק וחנה גרליק

הרב פסח שמעון ואלישבע לאופער

מכתבי הרבי להורי החתן והכלה

וילשנסקי-מלבורן
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ה, כ"ג אדר"ש תשס"א
 ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ יעקב בצ"צ כו'
 מו"ה בצלאל שי'

שלום וברכה!
 להודעה ע"ד קביעות זמן חתונת נכדתו מרת
 אלישבע חי' עם ב"ג שי' ליום כ"ו אדר"ש הבע"ל,
 הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל טוב
 ושתיא בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל בנין
 עדי עד על יסודי התורה המצוה כפי שהם מוארים
 במאור שבתורה זוהי תורה החסידות.
 והוא זרוב' חי' ירוו מהם ומכל יו"ח שי' רוב
 נחת חסידותי.

בברכה מזל טוב
 מזל טוב
 מזל טוב

מכתב הרבי לסב החתן - שעל שמו נקרא החתן - לרגל חתונת הורי החתן

לאופער (שיילערמאן) ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn 13, N. Y.
 HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ו' אדר"ש תשס"א
 ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
 מו"ה פסח שמעון שי'
 וב"ג חי'

שלום וברכה!
 במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
 ליום כו' אדר"ש הבע"ל,
 הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב
 מזל טוב ושתיא' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו
 בית בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה
 והמצוה כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי
 תורה החסידות.

בברכה מזל טוב
 מזל טוב

מכתב הרבי להורי החתן לרגל חתונתם

גרליק-קליין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ.י.

ב"ה, ז' דחנוכה תשס"ה
 ברוקלין, נ.י.

האברך הו"ח אי"א נו"נ וכו'
 מו"ה לוי יצחק שי'
 וב"ג חי'

שלום וברכה!
 במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם ליום
 ג' אדר הבע"ל,
 הנני בזה להביע ברכתי ברכה מזל טוב מזל טוב
 טוב ושתיא' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית בישראל
 בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה כפי שהם
 מוארים במאור שבתורה זוהי תורה החסידות.

בברכה מזל טוב
 מזל טוב

מכתב הרבי להורי הכלה לרגל חתונתם

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

לאופר - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.

ב"ה, י"ט מני"א תשמ"ג
 ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו'
 מוה' פסח שמעון שי'

שלום וברכה!
 במענה על ההודעה אשר נולד להם בן למזל טוב,
 הנה יה"ר מהשי"ת שיכניסוהו לבריתו של אברהם
 אבינו, וכשם שיכניסוהו לברית כו' יכניסוהו לתורה
 ולחופה ולמעשים טובים, ויגדלו ביחד עם זוג' ת"י
 מתוך הרחבה.

בברכת מזל טוב

מכתב הרבי לרגל הולדת החתן

לאופער - ברוקלין
RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
 Lubavitch
 770 Eastern Parkway
 Brooklyn, N. Y. 11213
 493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
 ליובאוויטש
 770 איסטערן פארקוויי
 ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ט"ו מני"א תשמ"ו
 ברוקלין, נ. י.

הו"ח אי"א נוי"נ וכו'
 מוה' פסח שמעון שי'

שלום וברכה
 במענה על ההודעה אודות יום הולדת השלישי של בנם בצלאל שי',
 הנה מועתק לקטן חלק ממכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע
 בנוגע למנהגי ישראל בזה. ויה"ר מהשי"ת שיגדלו ביחד עם זוג' ת"י לתורה
 ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

בברכה

וז"ל כ"ק מו"ח אדמו"ר.
 ... ובדבר גזירת השערות - אפשערעניס - הוא דבר גדול במנהג ישראל
 ועיקרו הוא בהחיינו דתשורת פ"א את הראש, ומיום הגזירה והנחת הפ"א על
 הראש, נהגו להדר להרגיל את החינוך בעין נטיאת ט"ק וברכות השחר וברכת
 המזון וק"ט על המטה, והשי"ת יה"י בעזרם שיגדלוהו לתורה ולחופה ולמעשים
 טובים מתוך פרנסה בהרחבה ובמנוחת הדעת בגשמיות וברוחניות.

מכתב הרבי לאפשערניש של החתן

Merkos L'inyonei Chinuch
 CENTRO PER L'EDUCAZIONE EBRAICA

תחת נשיאות כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש רבי מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א
 מיסודו של כ"ק אדמו"ר רבי יוסף יצחק זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע שניאורסאהן מליובאוויטש

ב"ה
 מרכז לפניני חינוך
 MERKOS L'INYONEI CHINUCH
 SEDE CENTRALE: 770
 SEDE ITALIANA: VIA

(אני מילא)

מענה הרבי לסב הכלה, על הודעתו אודות חתונת אחד הבע"ב ממילאנו שתקיים באה"ק
 (1) כהנ"ל [=כל הנ"ל] נת' ות"ח [=תשואות חן] ת"ח. כן יבש"ט לעת"ל [=יבשר טוב לעתיד-לבוא] ובהוספה.
 (2) לצדקה באה"ק [=בארץ הקודש]. (3) אזכיר עה"צ [=על הציון]

שליחות

**אחת מה"צו השעה" העיקרי של דורינו הוא בלי שום ספק ענין ה"שליחות".
ובפרט כאשר החתן והכלה מתעתדים לצאת בשליחות הרבי.
לפנינו כמה התבטאויות נדירות ביותר בענין השליחות:**

בלקו"ש חכ"ג ע' 541, במדור "הרבצת התורה", מופיע המענה ק' דלהלן מהתאריך "קיץ תש"כ":

שני הזוגות שכותבת אודותם - כל אחד מהם מתאים.

במענה לזה שאמרו לה שאני צריך לשלוח - אין רגיל שאני אהי' המתחיל לדבר בזה (מלבד באלה שאני בטוח שהם מקושרים, ובמקרים יוצאים מן הכלל). ובאם באמת רק זה המניעה - הרי בטח יתחילו הם לדבר ושאלו אותי, ואז אומר להם דעתי בזה.

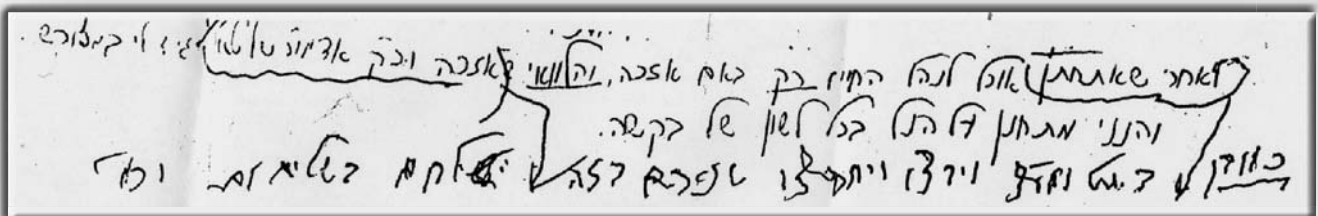
ומעשה שהי' כך הי': הסבא והסבתא של הכלה, הרב גרשון מענדל והרבנית בתיה גרליק, נסעו בשליחות הרבי לאיטליה בכסלו תשי"ט. בקיץ תש"כ ביקרה בחצרות קודש סבתה של הכלה, הרבנית בת' גרליק שתליט"א, ודיברה עם שני זוגות אודות ביאתם למילאנו לשליחות. לאחר שאמרו שמוכנים לצאת לשליחות לאיטליה רק באם ההוראה תבוא "מלמעלה" - כתבה על כך הסבתא לרבי, ועל זה הי' המענה דלעיל.

אבי הכלה, בתור בחור, כשראה את המענה הזה אצל אמו, העתיקו והביאו לחברי "וועד להפצת שיחות" ע"מ להדפיסו בסדרת הלקו"ש. מטבע הדברים, לאחר זה, הן בישיבה והן בכולל, דיברו הרבה בהתוועדויות וכו' על מענה זה, שידוע שישנן כו"כ "דרגות" בענין השליחות [כמבואר בריבוי שיחות שאכ"מ], אבל כמובן שהדרגא הכי עליונה היא, מה שמתואר במענה הנ"ל ש"אין רגיל שאני [היינו הרבין] אהי' המתחיל לדבר בזה (מלבד באלה שאני בטוח שהם מקושרים, ובמקרים יוצאים מן הכלל)".

בשנות המ"מים הי' בחור א' שהדברים פעלו פעולתם, ולאחרי הכנה מתאימה הוא הרהיב עוז בנפשו וכתב לרבי מכתב ארוך איך שמציעים לו נכבדות וכו', אבל הוא לא מעוניין בהם, וסיים את מכתבו במשפט הבא: "לאחר שאתחתן אוכל לנהל החיים רק באם אזכה, והלואי שאזכה, שכ"ק אדמו"ר שליט"א יגיד לי במפורש, והנני מתחנן על כל הנ"ל בכל לשון של בקשה".

זכה הבחור בזכות גדולה ונפלאה, והרבי ענה לו בזה"ל (מענה הרבי משולב במכתבו של הבחור. כתי"ק של הרבי מובא באותיות מודגשות):

כמובן לאחרי שאתחתן בשעטומ"צ וירצו ויתרצו שניהם בזה שאזכה וכ"ק אדמו"ר שליט"א ישלחם בשליחות וכו'.

תוך שבועיים הבחור נהי' חתן וכו'.

ואם בשליחות עסקינן, להלן מכתב נדיר מהרבי לפסל הידוע זשאק ליפשיץ (שלימים הקדיש את הווילה הידועה שלו באיטליה למוסדות ליובאוויטש, שכעת מתקיים שם ה"גן ישראל" וכו'), שילך לבקר את שלוחי הרבי באיטליה - הסב והסבתא של הכלה. באופן נדיר, מתאר הרבי בפרטי פרטים מה שעוברים השלוחים, בפרט בתחילת שליחותם, וכו', והדברים מדברים בעד עצמם.

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON

Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn 13, N. Y.

HYacinth 3-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

By the Grace of G-d
Erev Shovuoth, 5722
Brooklyn, N.Y.

Mr. Chayim Yaakov Lipschitz
168 Warburton Avenue
Hastings-on-Hudson, N.Y.

Greeting and Blessing:

I take the opportunity of this auspicious time, on the eve of the Festival of Mattan Torah, to acknowledge receipt of your letter of May 31st.

And in connection with this central festival, the Season of Our Receiving the Torah, the eternal Torah which is also the Torah of life, I send you the traditional Shovuoth blessing of my father-in-law of saintly memory - to receive the Torah with joy and inwardness, with a goodly measure of inspiration to last through the year.

With prayerful wishes and kindest regards,

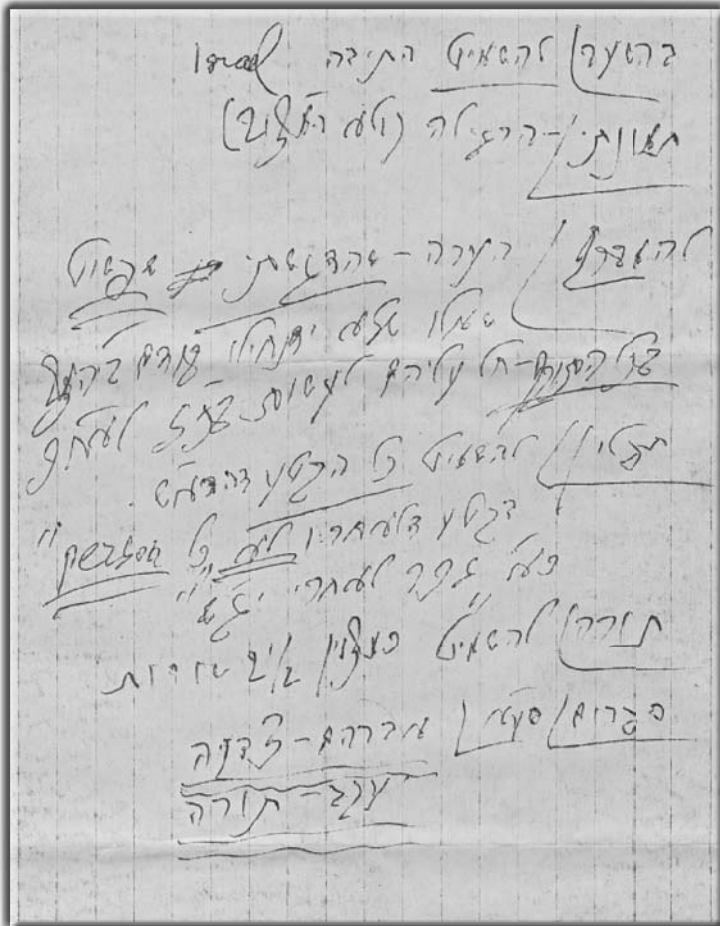
With blessing for a
Happy Yom Tov

M. Schneerson

In view of your mentioning that you plan a trip to Europe and to work in Italy, I trust you may have an opportunity to visit Milan and get acquainted with a young couple, Rabbi and Mrs. Garelik (Via Giulio Uberti 41). Rabbi Garelik was born, and for the first decade of his life brought up, under the Bolshevik regime. His wife is an American born girl, who gave up all the amenities of American life to join her husband in a mission to spread Yiddishkeit in Italy, especially among the young generation. Despite initial difficulties and the language problem, they have succeeded in their work thanks to their dedication and inspiration which have won them recognition and admiration. It goes to emphasize the common bonds which unite Jewish people everywhere by means of the Torah and Mitzvoth which are eternal and know of no boundaries. In a sense, the art of sculpture is analogous, in that by means of the creative idea it animates the inanimate raw material, giving it form and life that evoke responses in the viewer.

I trust Mrs. Lipschitz will find interest in the enclosed copy of my message to the recent convention of the Chabad Women.

הערות לעלון אודות מבצעי הקודש

הערות שכתב הרבי על עלון בעניני המבצעים, כנראה בשנת תשל"ד. אחד מהדברים הבולטים במענה זה, שהרבי, בין השאר, מתייחס לאיזו תמונה (של הרבי) ישתמשו.

בהשער | להשמיט התיבה israel

תמונתי | הרגילה (ולא המצו"ב)

להמברק* | הערה - שהדגשתי

שפשוט שאלו שלא יתחילו קודם ביהמ"צ

[= בין המצרים] **בכל התוקף - חל עליהם**

לעשות בכ"ז לאח"כ [= בכל זה לאחר כן]

תפילין | להשמיט כל הקטע דהרא"ש

בקטע דלאחריו לא "כל person"

כ"א [= כי אם] "זכר לאחרי יג"ש [= י"ג

שנה]"

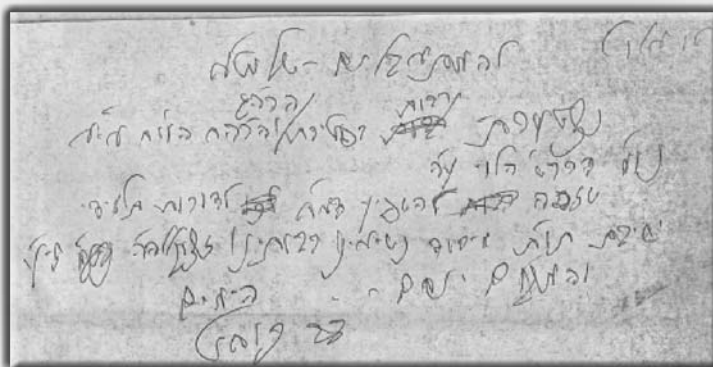
תורה | להשמיט כמצוין 2 1/2 שורות

ספרים | סע"א | אברהם - צדקה

יעקב - תורה

להמברק: ראה לקו"ש חי"ג ע' 279.

מכתב תנחומין

טיוטה ממכתב תנחומין שנשלח כנראה למשפחת לויטין על פטירתו של המשפיע הרה"ח ר' שמואל הלוי לויטין, בי"א אלול תשל"ד.

תאריך המכתב: טו אלול

להמתאבלים - שליט"א

נצטערתי רבות בפטירת הרה"ג והרה"ח

הו"ח אי"א נו"מ הר"ר ש הלוי ע"ה

שזכה להשפיע דא"ח לדורות תלמידי

ישיבת תו"ת מיסוד נשיאינו רבותינו זצוקללה"ה

נבג"מ ז"ע

והמקום ינחם . [אתכם בתוך שאר אבלי ציון

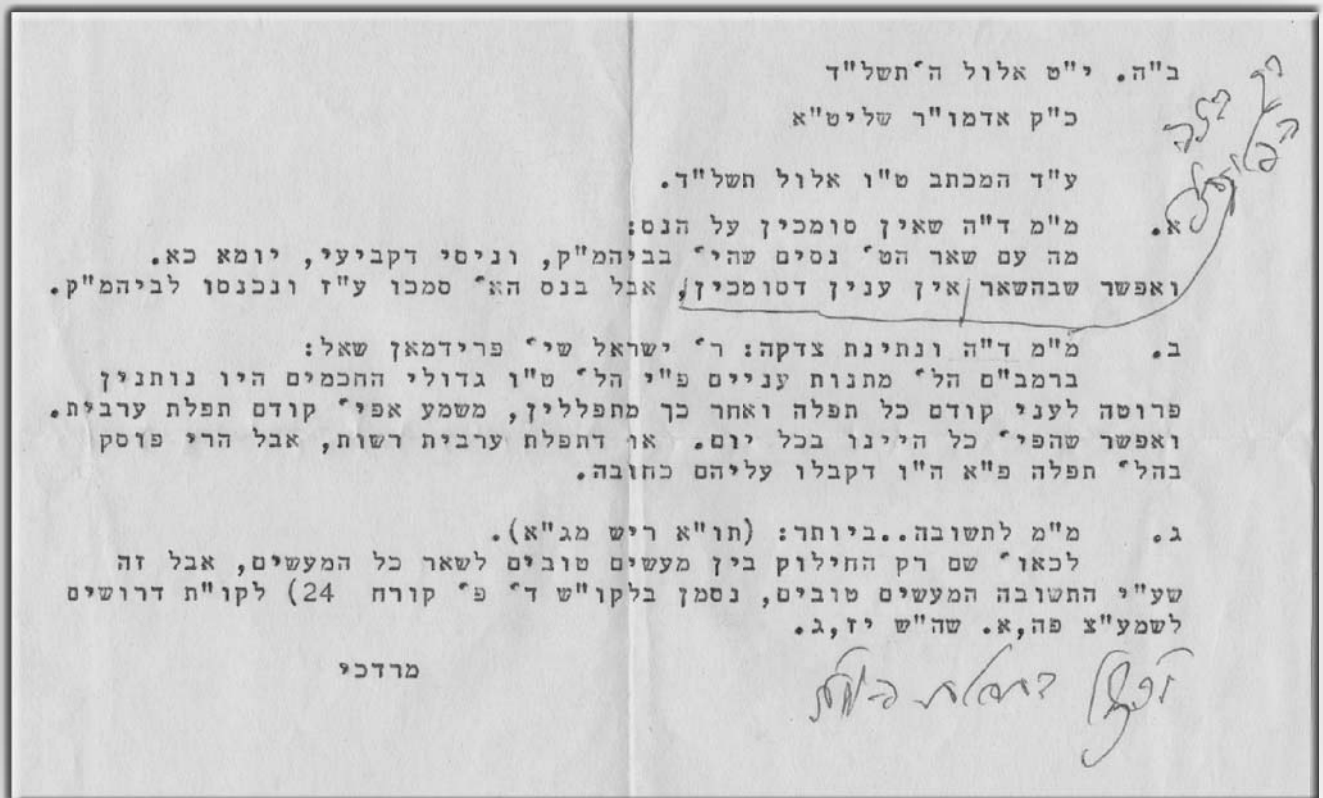
וירושלים.

ומכאן ולהבא אך טוב וחסד ימצא אתכם תמיד

כל] **הימים**

בב[רכת] כוח"ט

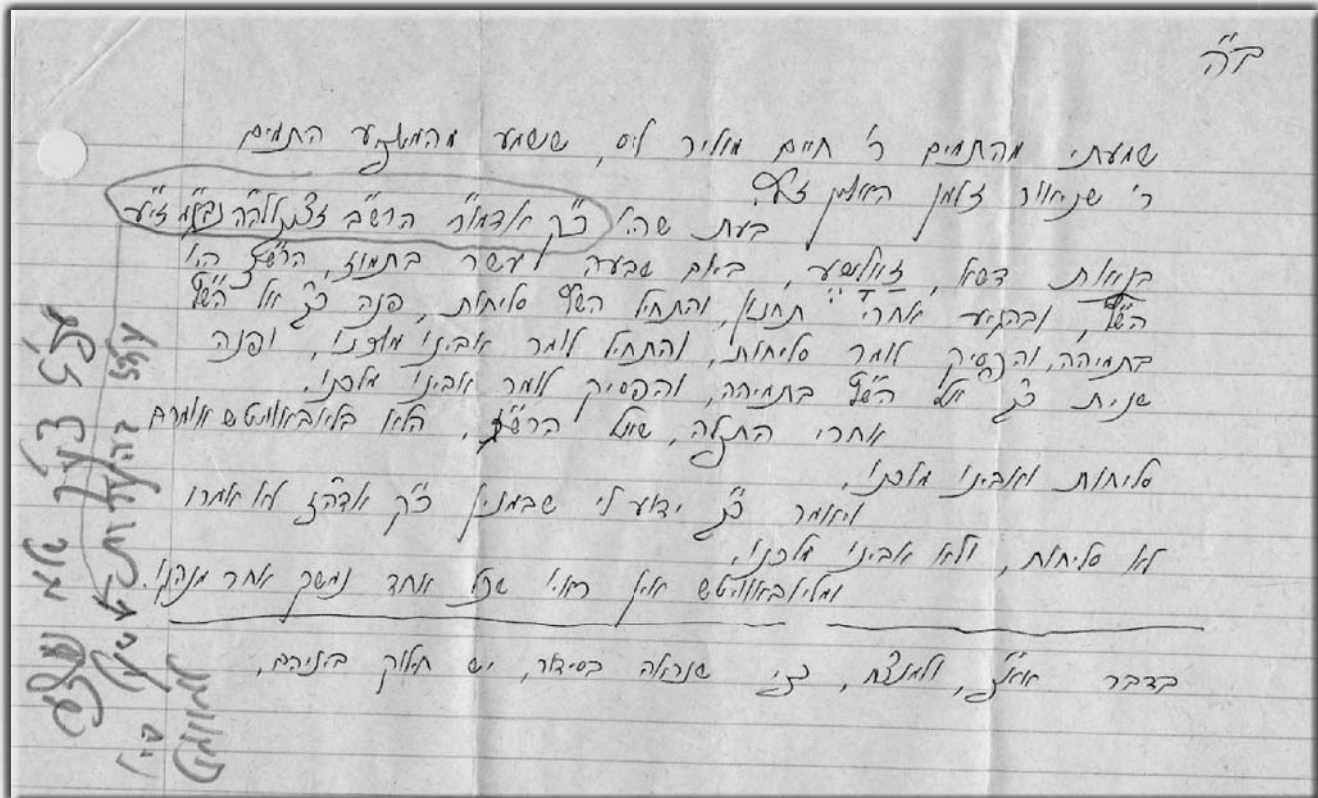
הערות למכתב כללי

על ההערה הראשונה כתב הרבי:
רק בזה הפלוגתא
על ההערה השלישית, הורה הרבי להוסיף את
הציונים במראי מקומות של המכתב:
וכצ"ל [= וכן צריך להוסיף] **בתחלת המ"מ**
[= המראי מקומות]

מענה של הרבי על הערות שכתב הרה"ג ר'
מרדכי מענטליק ע"ה על המכתב כללי דט"ו אלול
תשל"ד (נדפס באג"ק חכ"ח עמ' קכז, ולקו"ש
חי"ד עמ' 269). כידוע ה' הרב מענטליק נוהג
ללמד ברבים, בזאל של ישיבת תות"ל ב-770, את
המכתב כללי עם כל המראי מקומות, ומזמן לזמן
ה' כותב לרבי את שאלותיו והערותיו. לפנינו אחד
מהמכתבים שכתב לרבי.

אמירת סליחות ואבינו מלכנו ביום התענית

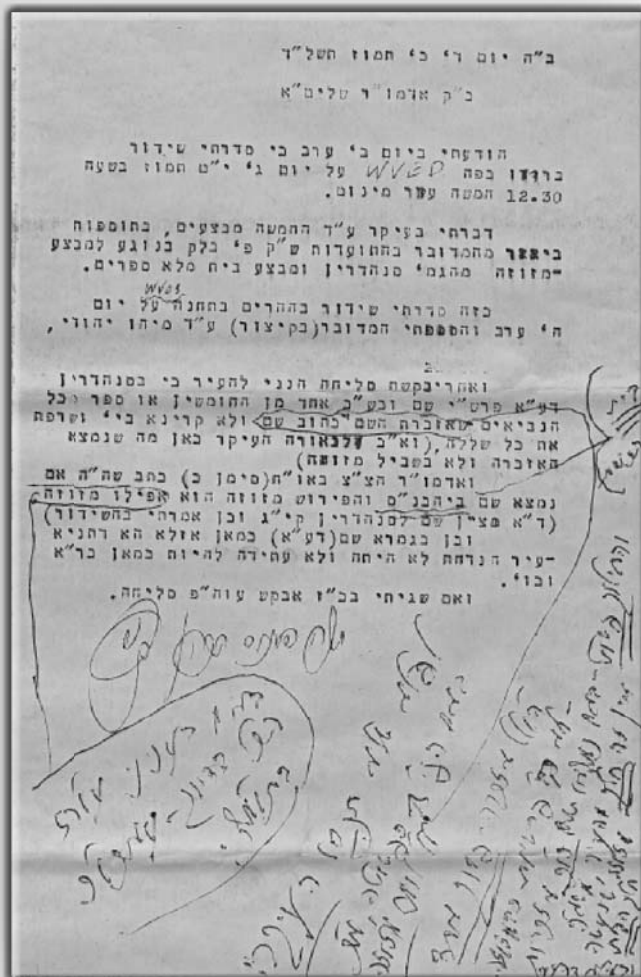
ואמר לו הרבי הרש"ב: ידוע לי שבמנין כ"ק אדמו"ר הזקן לא אמרו לא סליחות ולא אבינו מלכנו. ומליובאוויטש אין ראי' שכל אחד נמשך אחר מנהגו [ראה גם אגרות קודש אדמו"ר הרש"ב חלק א ע' יח. רשימת ענינים וסיפורים להרב"ש ע' סו-ז. וש"נ].

ע"ז הואיל הרבי לענות:

עפ"ז צע"ק [= על פי זה צריך עיון קצת] **שלא נמצא עד"ז** [= על דבר זה] **בהערות** [כ"ק אדמו"ר הרש"ב] **שעל סי' דור** [לאוואט] [= תורה אור]

אחד (כנראה מזקני החסידים) כתב לרבי ששמע מר' חיים מאיר ליס ששמע מהמשפיע ר' שניאור זלמן האוולין, שבעת שכ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע הי' בנאות דשא זאלשע, ביום שבעה עשר בתמוז, הי' הרש"ז האוולין הש"ן, ובהגיע אחרי תחנון התחיל לומר סליחות, פנה אדמו"ר הרש"ב אליו בתמיהה, והפסיק לומר סליחות. והתחיל לומר אבינו מלכנו, ופנה אליו שנית הרבי הרש"ב בתמיהה, והפסיק לומר אבינו מלכנו. אחרי התפלה שאל הרש"ז הלא בליובאוויטש אומרים סליחות ואבינו מלכנו.

יחודיותה של מצות מזוזה

בהתוועדות דש"פ בלק תשל"ד עורר הרבי בקשר לחמשת המבצעים ופעולתם בעולם. בקשר למבצע מזוזה אמר הרבי, שכאשר יש מציאות של עיר הנדחת, אומרת הגמרא בסנהדרין (עא, א) "כל עיר שיש בה אפילו מזוזה אחת אינה נעשית עיר הנדחת". מכל זה רואים את גודל המעלה שפועלת מצות מזוזה.

ביום ג' י"ט תמוז דיבר הרה"ח ר' משה פנחס הכהן כץ בתוכנית רדיו ע"ד המבצעים, וכן מסר תוכן משיחות קודש הנ"ל.

הרב כץ כתב לרבי אודות השידור, והעיר שמהגמרא סנהדרין הנ"ל ופרש"י שם: "וכל שכן אחד מן החומשין או ספר מכל הנביאים שאזכרת השם כתובה שם", משמע לכאורה שעיקר ההצלה הוא בגלל שנמצא שם אזכרת ה', ולא בגלל יחודיותה של המזוזה?

על כך ענה הרבי:

לפלא שלא תפסו העיקר: באם הפי'

[שאזכרת השם כתוב שם] **כפשוטה, א"כ ל"ל**

[= אם כן למה לי] **לומר מזוזה הול"ל** [= הוי

לי למימר] **אזכרת פסוק אחד ולא ב' פרשיות**

כבמזוזה.

והחילוק פשוט - באם נמצאו שם כו"כ [=כמה

וכמה] **אזכרות אין זה חלק מהעיר, משא"כ** [=

מה שאין כן] **מזוזה שנעשה חלק הבית ובמילא**

דהעיר

בהמשך מכתבו הביא הרב כץ משו"ת צמח

צדק או"ח סי' כ' שכותב, שה"ה אם נמצא שם

ביהכנ"ס, והפירוש מזוזה הוא אפילו מזוזה.

הרבי הדגיש את תיבת "ביהכנ"ס" וכתב: **בית**

הכנסת [כלומר, גם כאן מודגש העניין דבית שהוא חלק מהעיר].

וע"ז שכותב "אפילו מזוזה", כתב הרבי:

באם בעניני עוה"ז [= עולם הזה] **הכל בדיוק -**

עאכו"כ בתומ"צ [= על אחת כמה וכמה בתורה

ומצוות. כלומר זה שתפס שם מזוזה הוא בדיוק,

כנ"ל].

הערה ברמב"ם בעניין שתי הלחם

ובעניין "עבר זמנו בטל קרבנו"

היות והחתונה מתקיימת בזמן שלומדים ספר 'עבודה' ברמב"ם
(במסלול של ג' פרקים ליום), הבאנו העניין דלקמן:

אחד כתב לרבי הערה לתרץ קושיה ידועה על הרמב"ם, שפוסק בהלכות תמידין ומוספין פ"ח הט"ו, ששתי הלחם מעכבים את הכבשים, ואם אבדו הכבשים - מביאים לחם אחר וכו'. נשאלת השאלה: הרי ידוע שאין אפיית הלחם דוחה יום-טוב?

הכותב מתרץ בפלפול ובאריכות גדולה, ומזה גם רוצה לדייק בשו"ע אדה"ז סימן קח סעיף ב'.
הרבי - במילים קצרות, תוך שהוא מציין "ואני כתבתי בחפזי" - כותב תירוץ פשוט וגאוני
(המספרים שבסוגריים בתוך הפלפול, נכתבו על ידי הרבי כציונים למענה שבעמוד הבא)

ז"ל דאפי' גבי תמידין ואפי' אנס ג"כ אמר' עבר זמנו בטל קרבנו להיפך מדברי המל"מ הנ"ל ודברי תוס' יומא דף מ"ו שמבואר דגבי תמידין לא אמר' עבר זמנו בטל קרבנו היכא שנאנס צ"ע.

אך ברשב"א מנחות דף ד [ה'] אהא דאמר ריש לקיש [רשב"ל] מנחת העומר שקמצה שלא לשמה כשרה וכו' והביא מנחת העומר אחרת, תמה בחידושי הרשב"א שם דאיך תקריב מנחה אחרת לבו ביום וקצירתה הוא בלילה א"כ צריך להמתין עד לאחר שנקצרה בלילה מנחה אחרת עכ"ל,

ולא זכיתי להבין דמה שייך לומר דנמתין עד למחר שיקצרו בלילה שני' שהוא לאחר יום הנפת עומר מכבר עבר יום הקרבנות.

א"כ מבואר מדברי הרשב"א הנ"ל דעומר אם ה' אונס שלא יוכלו להקריב בזמנו יכולין להקריבו למחר (3) ולא אמרינן בזה עבר זמנו בטל קרבנו. והטעם י"ל דזה דילפינן עבר זמנו בטל קרבנו ילפינן בתמורה דף י"ד מדבר יום ביומו או מעולת שבת בשבתו זה דוקא במוסף או בתמידין שנאמרה הכתובים הנ"ל אבל בעומר לא מצינו י"ל דלא אמר' בזה עבר זמנו בטל קרבנו והטעם י"ל דלא ילפינן מתמידין ומוספין שנימא עבר זמנו בטל קרבנו מפני שהיא מתרת עיין מנחות דף ה' ע"ב מה למנחת העומר שכן מתרת חדש ע"כ שפיר אמר הרשב"א הנ"ל דעומר יכולים להקריבו למחר ג"כ.

ולפי"ז י"ל דשתי הלחם מתיר להביא מנחות למקדש אע"פ שהם מתירין רק לכתחילה כמבואר במנחות דף ס"ח ע"ב מ"מ מתיר לכתחלה ג"כ לא ילפינן מתמידין ומוספין ואם אירע טומאה או אונס יכולים להקריבו למחר.

וממילא מיושב דברי הרמב"ם הנ"ל דהאיך [מביאין] לחם אחר ביו"ט הא שתי הלחם אין אפייתן דוחה יו"ט דאם ה' אונס ולא הקריבו יוכלו להקריב למחר.

ב"ה. הנה האחרונים הקשו (1) על דברי הרמב"ם ז"ל פ"ח מהל' תמידין ומוספין הל' ט"ו דשתי הלחם שהונפו עם הכבשים מעכבים זה את זה ואם אבדו הכבשים יאבדו הלחם ויביאו לחם אחר וכבשים אחרים. ו[לכאור'] היאך אפשר [לומר] זה הא קי"ל שתי הלחם אין אפייתן דוחה יו"ט ואפי' נפסל אין מביאין אחר? כדמוכח ביומא [דף] כ"א בהא דלא נמצא פסול בשתי הלחם וברש"י שם, ובמנחות דף מ"ו ג"כ איתא ומביא לחם אחר? ועיין בשו"ת אמרי יושר ח"ב סי' קכ"ז שהביא קושיא זו בשם הגאון מקונצק ז"ל.

ומה שרצה לתרץ שם בד"ה ובעיקר עפ"י דעת התוס' יומא מ"ו ד"ה אבל שנראה מדבריהם דאם ה' אונס ולא הקריבו קרבן ציבור יוכלו להקריב למחר, ועיין משנה למלך פ"א מתו"מ דהא דעבר זמנו בטל קרבנו היינו שלא ה' אונס יעיין שם, א"כ י"ל דאם נפסל הלחם מחמת אונס יוכלו למחר ביום חול להקריב כבשים ולחם. אך דברי המל"מ בזה צריך לי עיון כמ"ש בספרי טל תורה יומא מ"ו שם ומוספין ודאי לא קרבו בעבר זמנו. ועיין רמב"ם פ"ח מתו"מ הל' כ' מבואר להדיא דכל קרבן ציבור שעבר יומו בטל קרבנו, ומשמע שם דאפילו באונס גמור כן וגם בתמידין כן. ועמ"ש בטל תורה הנ"ל בענין תמידין ועכ"פ במוספין ובשתי הלחם ודאי הדין כן כמבואר בתמורה דף י"ד דעבר זמנו בטל קרבנו. עכ"ל.

הנה משר"ל דאם הוי אונס אז גבי תמידין לא אמר' עבר זמנו בטל קרבנו וכן הוא דעת המשנה למלך מבואר מדברי אדה"ז נבג"ם בשו"ע שלו הל' תפלה סי' ק"ח סעי' ב' וז"ל טעה או נאנס ולא התפלל מנחה צריך להתפלל ערבית שתיים הראשונה לשם ערבית והב' לתשלומין ואע"פ שהתפללות הם כנגד הקרבנות אין אומרים כיון שעבר יומו בטל קרבנו כיון שמ"מ התפללות הם בקשות הרחמים וכל אימת שיתפלל יש לו שכר תפילה אלא שאין לו שכר תפילה בזמנה עכלה"ט ז"ל. הנה מבואר דאע"פ שנאנס אמר' עבר זמנו בטל קרבנו אפי' גבי תמידין שמתחיל בטעה או נאנס וע"ז אמר (2) אין אומרים כיון שעבר יומו בטל קרבנו. מבואר להדיא מלשונו

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

ואני כתבתי בחפזי
 (1) ספרים הנ"ל אינם עתה תח"י.
 בכל אופן - לתרץ הנ"ל בש"ס ורמב"ם: י"ל ע"פ הפס"ד דכל הכלים שהיו במקדש יש להם שניים ושלישים שאם נטמאו כו' (סוף חגיגה), ועד"ז - מתקינין לו כהן אחר (ריש יומא) -
 דמזה ילפינן לכל כיו"ב - שהרי הטעם אחד הוא ממש, וגם בנדו"ד. ולכן גם לא קשיא הא דלא אשתמיט לפרש הנ"ל.
 ומש"כ על המשנה (אבות פ"ה, מ"ה) הטעם דדוקא בעומר כו' - י"ל, לפענ"ד גם באופן אחר ועד"ז - כה"ג ביוהכ"פ באותה המשנה.
 [אדרבא - את"ל דמקריבין ב' תמידים זא"ז - הרי מקריבין לכתחילה תמיד השני - לא בהתחלת הקרבנות. והו"ל לפרש חידושי].
 (2) י"ל דאדה"ז מביא זה להטעים הדין דטעה בלבד - דאפילו בטעה כו'
 (3) באם נפרש כן - הרי אז יתחילו וספרתם לכם ממחרת השבת (לא) מיום הביאכם גו' כ"א יום קודם. ובכ"ז לא אשתמיט תנא כו'.

ואשר על כהנים (מדות כה, ע"ס) ה"ע
 דבנות בעזים כו' - ה"ל, א"ע"ס ג' ע'
 ברו"ח מהר וע"ע - כ"ה ב' יומ"ט
 כ"ה"ס ה"א"ס"ו

התכתבות עם הרבי

צורר מכתבים ששלח הרב חיים דוב שעוועל, עורך רבעון 'הדרום', לרבי, ומענות הרבי אליו

אגרות הקודש של הרבי להרב שעוועל הולכים ונדפסים בסידרת האג"ק. אבל לפעמים כשרואים גם מכתב השואל התמונה נהיית יותר ברורה.

זכורה אותה האשה לטוב, ה"דודה שרה" Aunt Sara (Coen) שלנו, שמסרה את נפשה לעזור לסבא והסבתא פוזנר כשהגיעו לארה"ב (בשנת תרפ"ט), שאכ"מ לתאר את כל הרפתקאותיהם וכו' וכו' והעזרה שדודה שרה ובעלה, הדוד Manny, הושיטו להם, ועוד חזון למועד.

אחת מנכדות ה"דודה שרה" השתדכה עם א' ממשפחת הרב שעוועל, והוא לתומו סיפר לדודה שרה שבאמתחתו כמה מכתבים מהתכתבות הרבי והרב שעוועל. "דודה שרה" הגיבה לו על המקום ש"לבת דודה שלי (הרבנית פוזנר) ישנו נכד שהוא ישמח על ה'מציאה'..." (כשכוונתה לאבי הכלה). היא קיבלה העתק מהמכתבים, והעניקה אותם במתנה לאבי הכלה באחת השמחות במשפחה.

ב"ה י"ב סנ"א תשל"ד
לכבוד האדמו"ר מליבאוויטש מדברנא דאומתיה
המו"ר מנחם מענדל שליט"א
בהרמנא דמלכא ארהיב עוז בנפשי להציע לפני כת"ר
מה שעלה בזעתי להוסיף מעט נופך לענין שהעלה
כת"ר בלקוטי שיחות בפ' תרומה דהשתא בדבר המחלוקת
שבין הרמב"ם והרמב"ן אם עשיית הארון נחשבת למצוה
בפני עצמה, וחשבת דהנה הרמב"ן כריש פ' תרומה
מבאר דהפסוק הוא המסך להר סיני (כד"ק שם:
"כאשר דבר השם פנים בפנים עשרת ~~ה~~ הדברות
...ולכן צוה תחלה על דבר המסכן... ושם ידבר עם משה
ויצוה את בני ישראל), והרעיון הזה עולה ג"כ
מדברי הרמב"ן ריש פ' ויקרא, והמקום אשר בו ידבר
הש"ת עם משה ע"כ הוא הארון, וכמ"ס וישמע את
הקול מדבר אליו מעל הכפרת. מוכח ~~ש~~ שהארון הוא
ענין אחר לגמרי מסאר כלים ~~ש~~ שבמסכן שהיו
משמשים לעבודה. ובאמת אף לא מצינו שהארון עצמו
~~ש~~ יהי' עינוב בעבודה, והראי' מב"ש שלא הי' שם
הארון, רק מקום הארון מעכב, ומ"מ חיתה העבודה
מרוצה לפני הש"ת כמו שמצינו בימות שמעון הצדיק
~~ש~~ שהי' רואה זקן אחד וכו' וגם היה חוט השני
מתלבן. ושפיר מבואר לפי דברי רמב"ן עצמו מדוע
נחשב עשיית הארון כמצוה בפני עצמה. והרמב"ם ~~ע~~
כידוע לא ~~ש~~ נחית לכל זה כמבואר מלשונו בסה"ס,
ולכן הארון כסאר כלים שבמסכן.
ובדרך אגב אתכבד להגיש לפני כת"ר קנוטרס
קונטרס דברים על לסונות רש"י ע"פ דפוס ראשון.

מכתבו של הרב חיים דוב שעוועל לרבי, ב"ב מנחם אב תשל"ד,
ובו הערה בלקוטי שיחות לפרשת תרומה תשל"ד

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

ב"ה ו' תשרי, תשל"ו

כבוד פרנא ורכנא מדברנא דאומתי' הרב הגאון
הגדול האדמו"ר מנחם מענדל שניאורסאהן שליט"א
אחדש"ס בקו"ה

עבודתנותו של כת"ר במכתבו אלי מכ"ו אלול
משנה העברה הרביתני, שמכל סדודותיו לאין מספר
בימים הקדושים הללו הדי פנה לעיין במעט צרי
שהכינותי להיכל קדוש ה', תשובות הרמב"ן ז"ל,
ואף כיכדני במילוהי חסדאין לזכרני לטובה. והרי
תפלתי, מתוך הכרת טובה נאמנה, שהסוב והמסיב
והעוטה אור כשלמה יטלה רב טוב ואורה לכת"ר
ולשונו ימשיך להרחיט רננות וישמיע דברי עתיק
יומין עד לפני שמש ינון סמו.

והנה בהרמנה דחלכא ארשה לעצמי להעיר דבר-מה
בענין התרגום של פירוש הרמב"ן עה"ת שכת"ר קלע
כל כך אל הפתרה כזה שסמכו אל הפסוק, אשר יחסר
לו'. זו באמת נקודה חדשה שמעולם לא שמעתי
בקשר עם בעיית התרגומים, אלא ברשות כת"ר אמשיך
א רעיונו כדלהלן. הלא בגדר "אשר יחסר לו" 44
נכלל גם עבד לרוץ לפניו, כמבואר בעובדה דא דהלל
שרץ לפני עני בן טובים שלשה מילין. והנה מי
בודרנו אנו ככת"ר מרגיש ויודע את העוני של
"עני בן טובים" הלזה, ואשר חפץ ה' בידי כת"ר
הצליח לעשות גדולות ונצורות בשביל העני הזה
להעניקו ולהעשירו. ואף גם זאת אזכיר, שתרגום

בשנת תשל"ה תרגם הרב שעוועל את
ספר פירוש הרמב"ן על התורה לאנגלית,
ושלח העתק מהספר לרבי. במכתב מכ"ו
אלול ה'תשל"ה (נדפס באג"ק חכ"ח עמ' רצ),
העיר הרבי ש"כיוון שהזמן והמרץ שברשותו
של כל בן אדם מדודים הם... צריך עיון אם
יש לקחת זמן ומרץ מהעתקת ספרים אחרים
לאנגלית - להעתיק פירוש הרמב"ן לשפת
המדינה, בשביל להמציאו גם לאלו שאין
להם ידיעה מספיקה בלה"ק, דלכאורה אין זה
בגדר "אשר יחסר להם", כי אם - "לעשרם"
(כתובות סז, ב)."

במכתב שלהלן מעיר הרב שעוועל
שלכאורה אפשר לומר שתרגום פירוש
הרמב"ן הוא לפחות בגדר של "עבד לרוץ
לפניו", שלדברי הגמרא גם זה נכלל ב"אשר
יחסר לו".

מענה הרבי הובא בעמוד הבא.

ב

שאינו סתם מסוג הרקחות והטכחות אלא נכלל
בו גם ביאור, אולי יש לסמכו על פי הערת כת"ר
ללשון הרמב"ן במ"ע קצו דנצטוינו במצוה מיוחדת
"להקל על עניניו" של העני. והנה יכואו ויעידו
אלפי הטוטפים של התרגום שישנם כבר בידי הצמאים
לדבר ה' שספר כזה מקיל עליהם להכין את תורתו
של הרמב"ן ז"ל. ולכן בימים הקדושים הללו הדי
תפלתי שסוחה לפני הקונה עבדין בדין שעוד אזכה
להיות נטנה העבד הכי אחרון בין העבדים הרצים
לפני עבדי ה'.

נעים היה לי לראות שכת"ר מתעניין ב הדרום
[בסח שכבר קבל את הוברת ר"ה], והעירני שוב פעם
על נחיצות מפתח לכל החוברות. כרם עבודה זאת
כבר נמסרה למוסחה אחד בירושלים עה"ק, אלא
סנתאחרת מפני סיבות שונות. ואסנם תקותנו
חזקה שבחוברת פסח כבר יופיע מפתח כללי זה.
והריני מסיים את דברי המעטים להדר גאונו,
בברכת גמר התימה טובה

יום רביעי, ג' טבת, זאת תנוכה, ה'תשס"ח

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
Hyacinth 3-9250

מחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ערשטק ווא"ס, ה'תשל"ו
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ
הרב חיים דוב שי' שעוועל

שלום וברכה:
מאשר אני קבלה מכתבו מיום ו' בתשרי, וזה עתה נחקבלה גם
חוברת הדרום. וכמוכן ענינה אחי גם 'השקו"ס בענינא דיומא
תפלתו של כהן גדול, וק"ל.
להערות אשר גם "עבד לרוץ לפניו" הוא בכלל "אשר יחסר לו",
לדעתי אין נ"מ צדה בנידון דידן (בקשר עם בעיית התרגומים),
שהרי אם היו רגילים בעבד לרוץ לפניו, בודאי שהיו משתדלים
למקורן להניח בלה"ק.
לכתבו בענין המפתח, שעל פי התוכנית יופיע בחוברת דפסח,
שהי הערות בדבר: הא' ועקרית, שלניצול מפתח זה כדבעי-צריך
להיות בחוברת בפ"ע ולא כרוך עם חוברת מיוחדת מהדרום, שהרי
מפתח זה שייך לכל החוברות בשנה, ואדרבה הוא משמש החוברות גם
משנה לשנה, וק"ל. והשנית, באם יסכים כח"ר להנ"ל, הרי עוד
תועלת נשקפה בזה-שאין צורך להכות עד להדפעת חוברת האמורה.
בכבוד ובברכה החב

בהמשך לחילופי המכתבים
שבעמוד הקודם, מתייחס
הרבי:
(1) להערות של הרב שעוועל
אודות "עבד לרוץ לפניו",
וכותב שאם יש אנשים
שעבורם פירוש הרמב"ן הוא
דבר הנצרך, כמו "עבד לרוץ
לפניו" - הרי בוודאי שהיו
משתדלים ללמוד להבין
בלשון הקודש, ושוב אין
צורך לתרגם עבורם...
(2) בנוגע למפתח על
הדרום."

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש
770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

ב"ה, ימי הפורים, ה'תשל"ז
ברוקלין, נ. י.

הרה"ג הו"ח אי"א נו"נ צנמ"ס כו'
מו"ח חיים דוב שי'

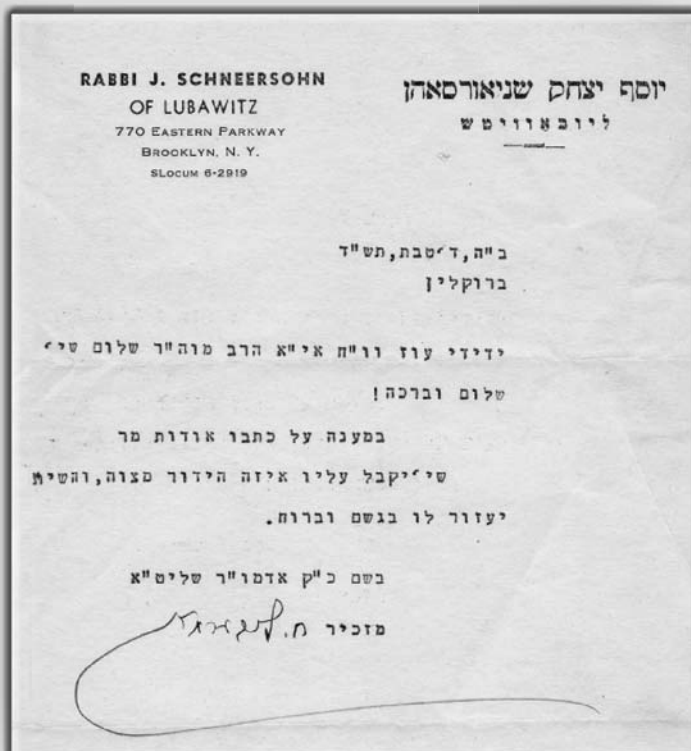
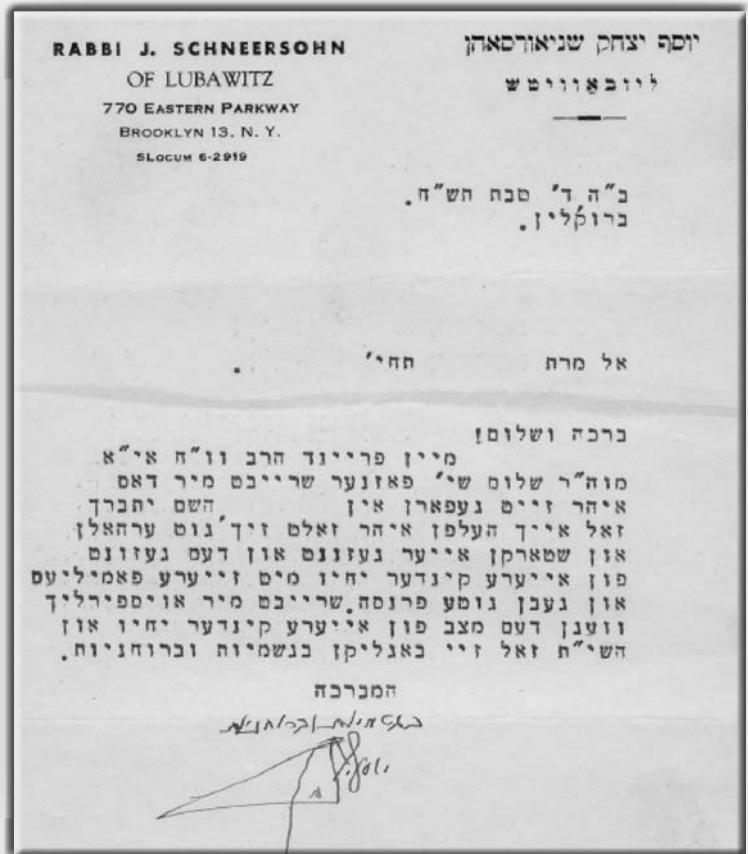
שלום וברכה!
כיון אשר ימים אלה הו"ל ליקוס מתורת הצ"צ בחסידות (ע"ס
הא"ב) -
בקשהי את ידידנו הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ הרב שלום שי'
למסור לכת"ר ס' ליקוסים זה, שבדאי ימצא בו ענין, ובפרט שבאו בו
ערכים הכי יסודיים כמו תורה, הפלה, תשובה כו'.
והוי ג' אלה הם גם מענין ימי הפורים האלה.
בכבוד ובברכה לפורים שמח
והר"ה זקניתי וכו' וכו'
הגדולי

מכתב נוסף של הרבי לרב
שעוועל מימי הפורים תשל"ו

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

מכתבי הרבי הריי"צ מתאריך ד' טבת

הסבא של הכלה, הרה"ח ר' שלום פוזנר, זכה לקבל הרבה אגרות קודש, הן מהרבי הריי"צ, והן מהרבי. הרביים גם שלחו הרבה מכתבים לאנשים פרטיים דרך הסבא. מכיוון שהחתונה מתקיימת באור לד' טבת - מובאים כאן ב' אגרות קודש, מתאריך ד' טבת.

ויהי בארבעים שנה

בשבוע זה נתמלאו ארבעים שנה מאז שאבי הכלה זכה לראות את הרבי בפעם הראשונה, וגם זכה למסור לידי הק' את הטופס הראשון של התניא הנדפס בשפה האיטלקית. היות והרבי התייחס לזה באופן נדיר, ובין הדברים כתב ש"ספר התניא בהעתקתו לשפה האיטלקית, שפת רומי, אשר לאום מלאום יאמץ, כשזה (רומי) נופל - תבנה ירושלים עיר קדשנו", מובא להלן תיאור קצר מהמאורעות*, בפעילות של סב הכלה, הרה"ח ר' גרשון מענדל גרליק בעניין זה, בשילוב השיחות ואגרות קודש בנידון

י"כסלו תשכ"ח, ערב ראש-השנה בעת ההתוועדות, התייחס הרבי לאותה חבילת לחסידות. השעה שש בערב, בעוד דפים שקיבל השבוע. היה זה הטופס הבלתי-מכורך של החלק הראשון של ספר התניא בתרגום לאיטלקית:

כאן המקום לדבר אודות מאורע שהתרחש כעת - לפני י"ט כסלו - שהדפיסו את ספר התניא באיטלקית, ובקרוב יתורגם הספר גם לצרפתית, מבלי הבט על ההעלמות וההסתרים.

וידוע, שגם כאשר מתרגמים לשבעים לשון - מתבררים הלשונות וכו', שזו גם הטעם לכך שהרביים נהגו להדפיס את דרושי החסידות בכמה לשונות. וכל זה מוסיף בהפצת המעיינות חוצה כו' וקאתי מר מלכא משיחא.

לאחרי השיחה קרא הרבי ללוי יצחק הקטן, וקבל עם ועדה העניק לו חתיכת עוגה...

על מה שמסתתר מאחורי הקלעים של תרגום התניא לאיטלקית - שמענו מהרה"ח ר' גרשון-מענדל שיחי' גרליק, רבה של מילאנו:

סיפור מתחיל למעשה באחת מערי איטליה, גוריצייה, שם התגורר עד לפני מלחמת העולם השנייה הרב אברהם סופר (שרייבער), שהיה ידוע כמוציא לאור של כתבי-יד הראשונים, שהבולטים בהם ספריו של "המאירי"

סב הכלה, הרה"ח ר' גרשון מענדל גרליק, בתקופה ההיא

אבי הכלה, הרה"ח ר' לוי יצחק גרליק, בתקופה ההיא

האור בחדר הרבי כבה. הם ידעו היטב מה עליהם לעשות ברגע שיראו את הרבי. הן לשם כך ערכו בביתם שבמילאנו חזרות...

לוי-יצחק בן השבע מהדק את תפיסת אצבעותיו הרועדות בחבילת הדפים, והתרגשותו הולכת וגוברת. זו הפעם הראשונה שהוא רואה את הרבי. הרבי התקרב. הנה, עוד מעט והרבי עובר לידו.

"ברוך אתה. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה" מברכים כל המשפחה בהתרגשות. הרבי עמד מלכת, האזין לברכת הילדים וענה אמון!

לוי-יצחק ניגש אל הרבי, מגיש לו בהדרת כבוד את חבילת הדפים. על פניו של הרבי ניכרת הבעה של שביעות רצון, וכמתוך חלום שומע לוי-יצחק את הרבי אומר לו "א דאנק!". הרבי נכנס למכוניתו.

בשבת פרשת וישב, כ"א כסלו,

(* נדפס ב"בית משיח" גיליון 208 עם שינויים קלים)

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

על מלאכת הוצאת הפרוייקט אל הפועל הפקיד הרבי את שליחו במילאנו, הרב גרשון-מענדל גרליק. יום אחד מקבל הרב גרליק מכתב ממזכירות הרבי, בו הוא מתבקש לברר אודות הפרופסור מטריעסטי. לאחר שביירר עליו ושלח את חוות-דעתו לרבי - קיבל הרב גרליק מכתב מהרבי בתוכן כזה: מכיון שאתה כותב שאין מתרגם אחר - יתחיל תיכף בעבודתו.

הרב גרליק לא שאל שאלות, ומיד יצר קשר עם אותו פרופסור. הם קבעו פגישה, וכעבור ימים ספורים היו הרב גרליק והמתרגם ישובים יחד בטריעסטי, לומדים יחד את התניא. באותם ימים עמד הרב גרליק בקשר מתמיד עם מרכז חב"ד העולמי בניו-יורק, משם קיבל הוראות מפורטות באשר לדרכי העבודה. בין השאר הורה הרבי שבנוסף לתניא בלשון-הקודש יראה המתרגם את התרגום האנגלי של התניא.

הלימוד המשותף היה כורח המציאות. לא שייך שאדם שלא למד מעולם את התניא יוכל לתרגם ולהעביר את המושגים העמוקים הנמצאים בכל מילה ובכל אות של ספר התניא. השיעור המשותף היה עיוני מאוד, וארך כמה שבועות!

במהלך הלימוד נתקל הרב גרליק בכמה קוריוזים מעניינים.

לדוגמא: כאשר למדו בסוף פרק א' על ההבדל בין עם ישראל לאומות העולם, שלא ייתכן שאומות העולם יעשו חסד ללא שתהיה להם תועלת ממעשה החסד-גדהם המתרגם ושאל איך אפשר להדפיס דברים כאלה. הוא טען שאלו הם קביעות שאינם מתקבלים בשכל אנושי...

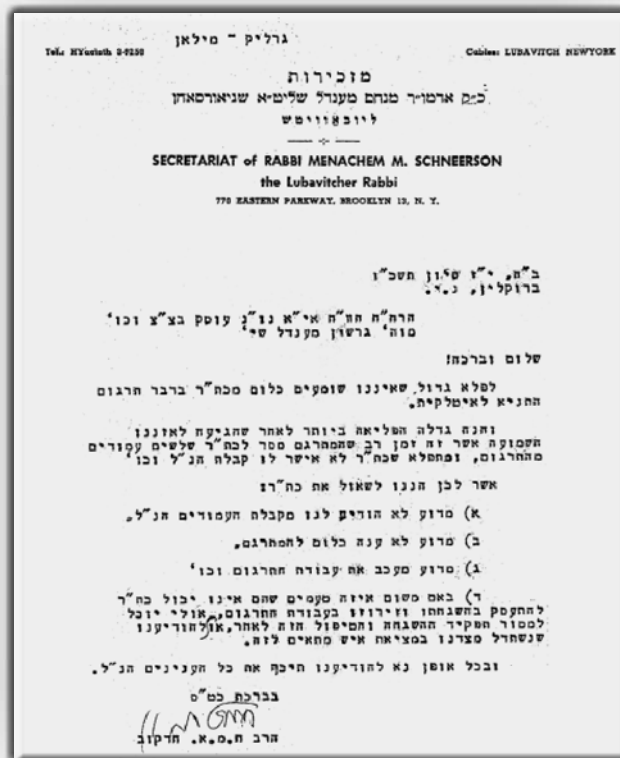
ודוגמא נוספת: כעבור כמה ימים של לימוד משותף, פנה הרב גרליק אל המתרגם ושאלו אם במהלך הלימוד בספר התניא הוא אימץ לעצמו חלק מההשקפה החב"דית? המתרגם השיב בשלילה, והרב גרליק תמה. הוא לא הבין כיצד אדם מסוגל ללמוד תניא לעומק במשך כמה ימים ובכל-זאת לא להיות

(בית הבחירה). כאשר פרצה המלחמה, עזב הרב סופר את איטליה, ועלה לארץ-הקודש, שם המשיך בעבודת הקודש.

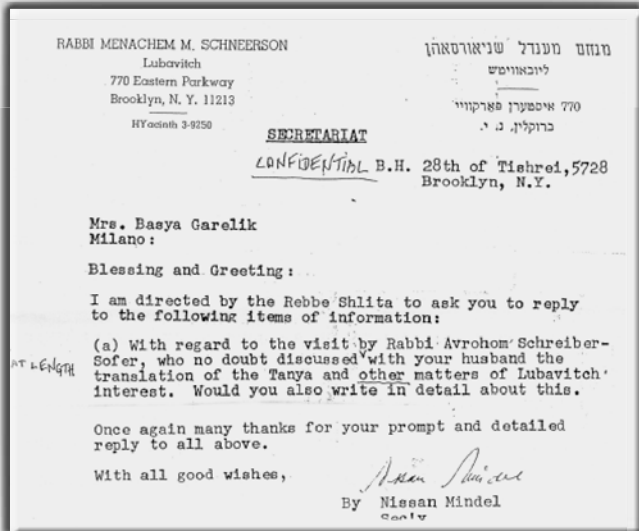
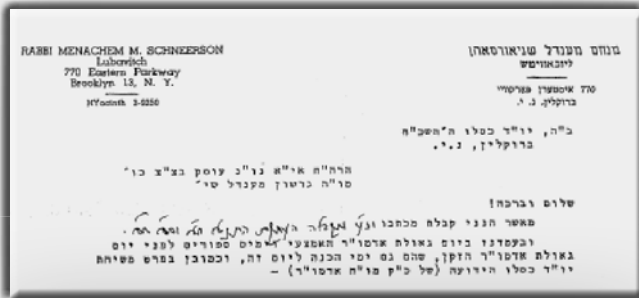
בדמו של הרב סופר בערה הדאגה למצבם הרוחני של יהודי איטליה, ומיד בתום המלחמה יצר קשר עם ידידיו משכבר הימים והשתדל להשפיע באמצעותם על המצב הרוחני הירוד של יהדות איטליה באותם ימים.

קשר מיוחד היה לו עם הרבי. הוא, שדאג כל-כך לקירוב היהודים במדינת מגוריו לשעבר, התרשם מאוד מדאגתו הכנה של הרבי למצבם הרוחני של כל יהודי ויהודי בכל מקום שהוא. הוא העריך מאוד את הרבי, בכל התחומים. הוא היה מצאצאיו של החתם-סופר, והגה תמיד בספריו. הוא היה נוהג לומר שבדורנו יש רק אדם אחד הבקי בספריו של החתם-סופר - הרבי. ידידות מיוחדת יצר הרב סופר עם שליח הרבי למילאנו, הרב גרשון-מענדל גרליק. הוא נהג להתאכסן בביתו בכל פעם שהיה מגיע לעבוד באחת הספריות הגדולות באיטליה. בביקורים אלה, שלעיתים היו אורכים שבועות מספר, נחשף הרב סופר יותר ויותר לעוצמת הפעילות החב"דית בעולם בכלל ובאיטליה בפרט.

במהלך השנים הלך הקשר והתחזק, והוא אף היה כמה פעמים אצל הרבי ביחידות. בהזדמנויות אלה היה הרבי מתעניין במצבם הרוחני של יהודי איטליה, ובכל פעם היה הרב סופר מתפעם מחדש מגילוי האיכפתיות של הרבי. מסתבר, שבאחת היחידויות דיבר איתו הרבי אודות תרגום התניא לאיטלקית, מכיון שהוא רכש ניסיון עשיר בתחום ההוצאה לאור, והוא הציע לרבי פרופסור גדול מהעיר טריעסטי (עיר גדולה הסמוכה לגוריציה), שנודע כאחד המתרגמים המקצועיים ביותר באיטליה.

יום רביעי, ג' טבת, זאת תנוכה, ה'תשס"ח

מושפע מרוח החסידות הנושבת בין דפי הספר...
 "חשבתי שהרבי שלח אותי אליך כי אתה תתרגם מעומק הדברים ותאמץ את הרוח החסידית, והנה אני רואה שאינך מתרגם במיוחד מתוכן הדברים!...", אמר הרב גרליק בהתפעלות.

המתרגם כלל לא הופתע. הוא דוקא הבין את צעדו של הרבי. "אני חושב שהרבי שלח אותך דוקא אלי, כי אילו היית הולך לאדם שיתרגם מתוכן הדברים ויתחיל לחיות עם הרעיון של הספר הזה - האדם הזה לא היה מתרגם לך את הספר! הוא היה מתרגם את ההבנה שלו בספר. רק אצלי יכול הרבי להיות בטוח שאני אתרגם רק את מה שמחבר הספר כתב, ללא תחושות ורגשות אישיים..." הסביר.

אותם ימים עמד הרבי בקשר עם הרב סופר, שהעביר לרבי דו"ח מלא על ההתקדמות בתרגום התניא. כפי הנראה, הרב סופר, שהכיר את המתרגם היכרות אישית, קיבל ממנו אינפורמציה מדוייקת כל כמה ימים, אותה העביר לרבי.

כאשר סיים המתרגם את תרגום שלושים העמודים הראשונים, הוא העביר אותם לרב גרליק במילאנו. על פי ההסכם, הרב גרליק צריך היה לעבור על החומר, לאשר אותו, ורק אחר-כך יכול המתרגם להמשיך הלאה בעבודתו. אולם מסיבות שונות, לא יכל הרב גרליק לעיין בחומר באותם ימים, ומשום כך התעכב האישור המיוחל, ועצר למעשה את כל עבודת התרגום.

כנראה שמידע על העיכוב הועבר לרבי באמצעות הרב סופר, וכעבור ימים ספורים קיבל הרב גרליק מכתב ממזכירות הרבי בזה הלשון:

ב"ה, י"ז סיון תשכ"ז

ברוקלין נ.י.

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'

מוה' גרשון מענדל שי'

שלום וברכה!

לפלא גדול שאין שומעים כלום מכת"ר בדבר תרגום התניא לאיטלקית.

והנה גדלה הפליאה ביותר לאחר שהגיעה לאוזנו השמועה אשר זה זמן רב שהמתרגם מסר לכת"ר שלשים עמודים מהתרגום, ומתפלא שכת"ר לא אישר לו קבלת הנ"ל וכו'

אשר לכן הננו לשאול את כת"ר:

(א) מדוע לא הודיע לנו מקבלת העמודים הנ"ל.

(ב) מדוע לא ענה כלום להמתרגם,

(ג) מדוע מעכב את עבודת התרגום וכו'

(ד) באם משום איזה טעמים שהם אינו יכול כת"ר להתעסק בהשגחתו וזירוזו בעבודת התרגום, אולי יוכל למסור תפקיד ההשגחה והטיפול הזה לאחר, או להודיענו שנשתדל מצדנו במציאת איש מתאים לזה.

ובכל אופן נא להודיענו תיכף את כל הענינים הנ"ל.

בברכת כט"ס

הרב ח.מ.א. חדקוב

עם קבלת המכתב הבין הרב גרליק עד כמה חשובה הדפסת התניא אצל הרבי, והניח את הנושא בראש סדר העדיפויות שלו. מאז נכנסה התוכנית להילוך גבוה, וכעבור פחות מחודשיים כבר תורגם רובו של החלק הראשון, והוא פנה למזכירות הרבי בבקשה לשלוח לו לוח-עופרת ("קלישע") משער הדפוס הראשון של התניא ומכתב-היד של מהדורה-קמא.

על בקשתו זו נענה במכתב שנכתב על נייר המכתבים של המרכז לעניני חינוך:

כ"ו מנ"א תשכ"ז

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

לרבי בדואר מהיר את הדפים המתוקתקים.

בתחילת חודש כסלו תשכ"ח הגיע העותק הראשון לידי הרבי. באותו יום שיגר הרבי איגרת לרב גרליק, בה כתב הרבי בכתב ידו הק' ש"זה עתה נתקבלה העתקת התניא ח"א [חלק א] ות"ח ת"ח [ותשואות-חן תשואות-חן] (ראה צילום).

בנתיים הוכן הספר לדפוס, ובח"י כסלו תשכ"ח, כאשר זוגתו נסעה לביקור בחצרות-קודשנו יחד עם הילדים, היו כמה טופסים של הספר, מוכנים אך בלי כריכה עדיין. הוחלט, שלוי-יצחק הצעיר, שזו תהיה הפעם הראשונה שיראה את הרבי - יזכה להגיש לרבי את צרור דפי הספר.

כאמור בתחילת הכתבה, הרבי קיבל בחיבה את דפי הספר ואף דיבר על כך בהתוועדות בשבת. כעבור כמה ימים הושלמה הדפסת הכרך הראשון, והעותק הראשון של הספר הכרוך נשלח מיידית לרבי.

בחודש טבת קיבל הרבי את הספר, ומיהר לבשר על כך למי שפעל רבות למען הדפסת הספר - הרב אברהם סופר:

ב"ה, ט"ו טבת ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ.י.

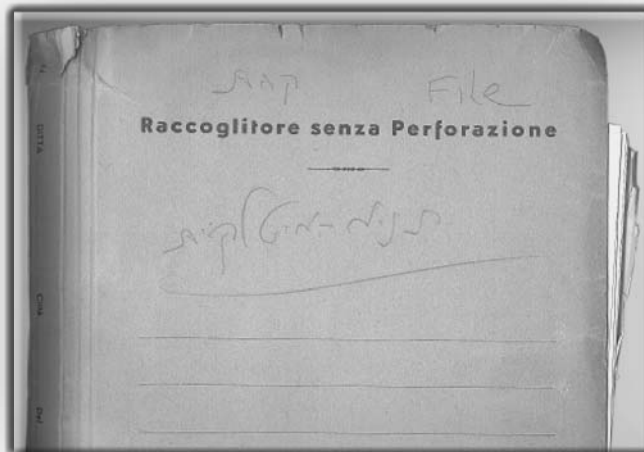
הו"ח אי"א נו"נ צמ"ס רב פעלים ובעל מדות וכו'
הרב מוה"ר אברהם שי' סופר
שלום וברכה:

ימים אלו קבלתי ס' התניא מתורגם איטלקית כבר בכריכתו. ובודאי קבלו גם כת"ר - ממילאן, ומובטחני שהי' לו קורת רוח גדולה לראות כי השתדלותו בזה הביאה פרי טוב, שלא רק שיצא לפועל, אלא גם יצא יפה בחיצוניות, אף שלא ידוע לי דרגת החיצוניות באיטלי' בספרים כגון זה. ותקותי שגם ההעתקה מתאימה לרוח יהודי איטלי'.

וזוהי אחת הסיבות שנתעכב האישור על מכתבו, כי קיויתי מיום ליום שאקבל ספר התניא הנ"ל ואוכל להודיעו על דבר זה. ואתו רב הסליחה על האיחור באישור מכתבו. ועוד הפעם אודה לו בעד השתדלותו בהאמור.

היום קבלתי ג"כ ידיעה באריכות ממילאן שהפרופסור קולומבו הבטיח לכתוב "בקורת" בקשר עם הופעת ס' התניא בתרגומו לאיטלקית בכ"ע [בכתבי-עת] המתאימים באיטלי'.

הרבי ייחס חשיבות עליונה להוצאת התניא

ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה גרשון מענדל שי'
שלום וברכה!

לבקשתו על-דבר שילוח מכאן קלישע משער דפוס הראשון של התניא ומהכתבי-יד מהדורה-קמא -

אולי היה כדאי, הן מבחינת המהירות שבזה והן מצד דיוק גודל הקלישע שיתאים לגודל העמודים של ספר התניא שמדפוסים אצלכם, לעשות הקלישע שם.

באם אי אפשר לעשות זה וצריכים לשלוח הקלישע מכאן, בבקשה לשלוח תיכף דוגמא מגודל העמוד של הספר, בכדי שנוכל לשלוח לו דבר מתאים. בטח יודיענו תיכף על-דבר כל זה.

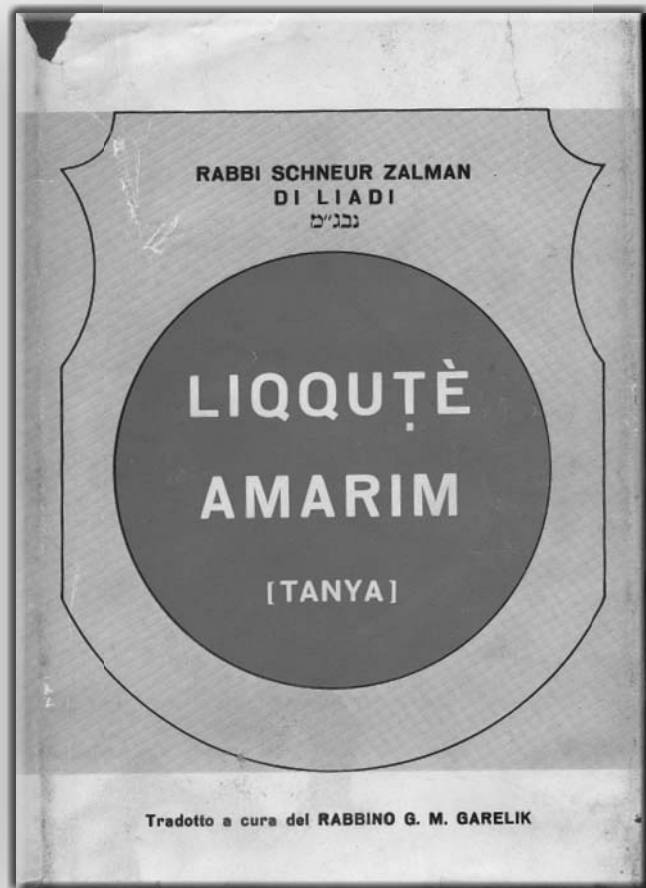
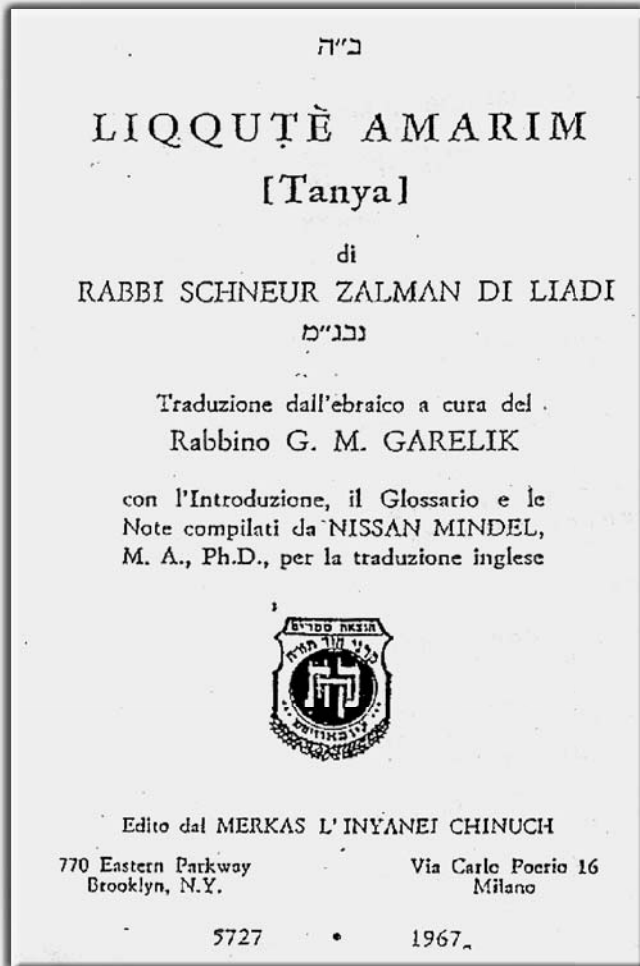
בכבוד הראוי

יהודה ליב גראנער

באותם ימים קיבלה הרבנית גרליק מכתב חשאי ממזכירות הרבי. המכתב, שנכתב בשפה האנגלית, עסק בכמה ענינים פרטיים, ובאחד הסעיפים כותב המזכיר, הרב מינדל, כי מאחר שבימים האחרונים ביקר בביתם הרב אברהם סופר, ושוחח עם בעלה בקשר להדפסת ספר התניא - ביקש ממנו הרבי לפנות אליה בבקשה להעביר דו"ח על פרטי שיחתם של השניים בקשר למאמצים להדפסת התניא.

סמיכות לחודש החגים הסתיים תרגום החלק הראשון של התניא ("לקוטי אמרים") בשעה טובה ומוצלחת. הרב גרליק, שידע עד כמה מחכה הרבי להוצאת הספר, החליט שלא להמתין עד להכנת הספר לדפוס, ושלה

הידוע רצוא ושוב, ענין היחוד בזכרונו הוא רצוא עליו והתיחדות בזכרונו של בעל ההילולא ועניניו, ושוב והמשכה במעשה בפועל בעולמו זה הגשמי והחומרי ללכת בדרך ישרה אשר הורנו בדרכיו ונלכה באורחותיו נס"ו (אגה"ק לרבנו הזקן להסתלקות אדמו"ר הרמ"מ מהורודוק, אגה"ק בתניא סי' זך).

ומענין לענין באותו ענין, הנני מצרף בזה מה שיצא לאור זה עתה ס' התניא בהעתקתו לשפה האיטלקית, שפת רומי אשר לאום מלאום יאמץ כשזה (רומי) נופל - תבנה ירושלים עיר קדשנו, אחת הפעולות מהפצת המעינות חוצה.

הוצאת שאר חלקי התניא נמשכה בשנים הבאות, כאשר כל פרק זמן מוציא הרב גרליק חלק אחר של התניא, עד שבשנת תשל"ט הושלמה הוצאת הספר כולו על כל חלקיו.

יצויין, כי באותם שנים, תורגם הספר ליותר מעשר שפות, אולם רק לשלוש שפות תורגם הספר על כל חלקיו - אידיש, אנגלית ואיטלקית!

בתרגום לאיטלקית, וראה בו סמל לניצחון על מלכות רומי. עדות לכך ניתן למצוא במכתב מרתק ששלח באותם ימים למר שז"ר:

ב"ה, ו' שבט, ה'תשכ"ח
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א שולם וברכה:

בהתקרב יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר בערש"ק הבע"ל, הנני, כדרכי, לשגר לכ' איזה דברים שבכתב ובפרט להזכיר מה שזכינו שנינו להיות בצוותא בהתוועדות די"ט כסלו אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר ולנגן ביחד ניגונו של רבינו הזקן, שמכתב זה נכתב בין יום ההילולא שלו כ"ד טבת והילולא דיו"ד שבט.

ועל-פי מה שכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר במכתבו הראשון בקשר עם יום ההילולא של אביו, שרועי ישראל לא יעזבו צאן מרעיתם ומה עד עתה עומד ומשמש אף עתה עומד ומשמש במרום, משמש את צאן מרעיתו בתוככי כל ישראל, הרי כלשון

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

שמן זית לרבי לחג החנוכה

היות והחתונה מתקיימת בחג החנוכה, כדאי להעיר שסב הכלה זכה להביא כמה וכמה פעמים שמן זית עבור חנוכה לרבי. ולאחרי זמן - משטח שהרבי היה שותף בו.

בשנת תשכ"ט קנתה משפחת ציפל באיטליה שטח אדיר ממדים ליד הים, לצורך בנייה ומכירה. הרבי היה מעורב מאוד בכל תהליך הקנייה ואף אצל להם מברכותיו להצלחת העסק. ב"יחידות" של אחד מבני המשפחה גילה הרבי בקיאות טופוגרפית בכל הנוגע לשטח המדובר. מאוחר יותר נשתלו בשטח זה עצי זית שמפירותיהם הופק שמן זית אשר נשלח אל הרבי כל שנה לקראת חנוכה, לקיים את דרשת רז"ל על המילים "משמני הארץ - זו איטליה של יוון".

בשנת תשל"ב החליטו האחים ציפל להעניק 7% מהשטח ההוא לרבי (כלומר, לפעילות חב"ד). הרבי הודה להם על המעשה במכתב במיוחד שבו הוסיף להשפיע להם ברכות להצלחה.

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON Lubavitch 770 Eastern Parkway Brooklyn 13, N. Y. HYacinth 3-9250	נחם מענדל שניאורסאהן ליובאוויטש 770 איסטערן שאקיי ברוקלין, נ. י.
ב"ה, את חנוכה, ה'תש"ל, ברוקלין, נ. י.	
הו"ח אי"א נוי"ב עוסקים בניצ האחים זלטה יוסף, חיים, אברהם וגרטון, שיחיו ציטפול	
שלום וברכה:	
בנועם קבלתי פ"ש מהם על ידי הרה"ג רבי'ח אי"א נוי"ב רב פעלים וכו' טוה"ר גרטון מענדל שי גארעליק, ובפרט שבא בהוספה לקבלת תרגום אגרת התשוכה לאיטלקית, שביחד עם הפ"ש הביא לי כשליחותם שן של סגן זית מתוצרת טטח האדמה על יד הים שקנו ושלחם הוא.	
ויהי רצון שתשרה הצלחה בקני' זו וכשאר עניניהם, וכן בעסקנותם הצבורית להפצת היהדות האמתית ועניני' טוה"ר'ם כאור והיות חסידותיים. וגדול זכותם להמשיך להם ברכת השם יתברך לראות נחת יהודי חסידותי שכל יוצאי חלציהם לאורך ימים ושנים טובות.	
וכיפי סגולה דחנוכה אלו ברכתי טלוחה להם שכל עניניהם יתקדמו באופן דמוסיף והולך ומוסיף ואור כהוראת מצות הנרות הללו שאנו מדליקין הלון ומוסיף סיום ליום.	
בכבוד ובברכה לכשרות טובות בכל האסור	

דברי תורה מסב החתן

בשנת תשל"ז יצא לאור בארץ הקודש ספר אודות מצות תפילין. המחבר מביא שם בשם הרה"ח וכו' הרב בצלאל ווילשאנסקי (אבי סבתו של החתן, שהחתן נקרא על שמו) עובדה שהייתה אצל החפץ חיים, שהרב ווילשאנסקי היה עד לזה

וכן היה מעשה רב אצל מרן החפץ חיים זצ"ל שסיפר לי הרה"ג החסיד רבי ב. ווילשאנסקי שליט"א, וכן במכתבו אלי כתב* (וז"ל: ... והנה ע"ד בקשתו הנני להשיב לו בפרטות על שאלותיו, אצלי היה השאלה על תפילין של יד, בשל ראש היה הכל על צד היותר טוב, ורק בשל יד היה אורך הפרשיות יותר מגודל הבית, וע"כ נכנסו מקצת מהפרשיות בחלק קטן מהתיתורא. ואני אמרתי להחפץ חיים נ"ע, שהשאלה אצלי על השל יד, והשיב בזה"ל: איז ואס איז דיא שאלה צוא די תיתורא איז אין כלל פון בית, וחזר עוד הפעם דיבורים אלו אות באות, וחשב קצת זמן ואמר: א א דאס איז השל"ה מפורש, ואמר למשמשו ר' מרדכי פרוש אנא תתנו לי השל"ה, והוא הביא את השל"ה, והחפץ חיים הראה לנו בתוך השל"ה מה שכתב אודות זה, וראינו שנינו, ואני הייתי אז צעיר בשנים, ולא הקשתי לו מאומה, רק שאלתי בזה הלשון, הלא הוא כותב בלשון לכתחילה שצריכים לעשות כן, אבל איך הדין בדיעבד, והשיב החפץ חיים אני מראה לכם מה שכתוב בפנים ויותר לא דיבר מאומה. והאריך הרה"ג הנ"ל במכתבו לבאר את פסק החפץ חיים שלמד מדברי רבנו שהוא פסול אפי' בדיעבד, וציין ג"כ דברי השו"ע הרב הנ"ל. הרי מפורש יוצא מפי כהן גדול דאין חילוק בין של יד לשל ראש, ועיקר הטעם הוא משום דבתיתורא לא מיקרי בית.

אמנם בעיקר דברי השו"ע הרב שכתב דהתיתורא נקראת תיתורא דתפילין, ראיתי בשו"ת אבני נזר (או"ח סי' יד) שתמה עליו, וכתב דלא מצא מקור לדבריו, וגם בציונים שציין שם עיין ולא מצא, והקשה דכיון דלא נמצא בגמרא (עי' מנחות לה ע"ב) רק „תפילין מרובעות הלכה למשה מסיני“, ומ"מ צריך לרבע גם התיתורא,

* עוד שאל את החפץ חיים זצ"ל האם מותר להטיל בלילה ציצית לבגד, והשיב בזה"ל: דיא אחרונים ריידען וועגן דעם, אבער מען מעג יע, ואמר בקפידא — שניידען אנייע תורה, מען טאר נישט שניידען אנייע תורה — עכ"ל. וכ"כ בדעת תורה (סי' יח) בשם דעת קדושים דמותר לעשות ולתלות הציצית בלילה כמו שמותר לכתוב תפילין בלילה, דעיקר המצוה הוא ההנחה והלבישה ולא העשיה עיי"ש. וכ"כ בחכמת שלמה להגר"ש קלוגר בהגהותיו לשו"ע שם. ועי' בפרמ"ג שש שנסאל בזה וכן עם עשאן בשבת בשוגג. והשיב שכשר ולא הוי תעשה ולא מן העשוי, דזמן ממיא קאתי. ולכאורה מדברי הפרמ"ג נראה דהכשיר רק בדיעבד, ועי' בשו"ת נאות דשא (סי' סב) שחוכך להחמיר, ועי' בישועות חכמה לבעל מסגרת השלחן שהביאו בהל' ציצית. אולם לכאורה צ"ע בדבריהם דמאי שנא מעשיית סוכה קודם זמן מצותן.

מקום הנחת הפרשיות

רכט

שגם זה בכלל הלכה למשה מסיני, הרי מבואר דגם התיטורא נקראת תפילין, וכתב עו"ש דכן משמע בספר התרומה שציין בשו"ע הרב מקור לדבריו, וגם בשו"ע הרב בעצמו כתב שם שצריך לרבע התיטורא, והביא שם באבנ"ז סיוע לדבריו מהא דבעינן שגם התיטורא צריכה להיות מונחת מעיקר השער ולמעלה, וכמש"כ בשו"ע הרב (סי' כז סעיף יד, ועי' לעיל פ"ד פיסוק ה, ובברכי יוסף סי' כז), ובאות ב' באבנ"ז שם כתב עוד שגוף הסברא שהתיטורא אינה נקראת תפילין אין לו יסוד. ועי' לעיל פ"ג פיסוק א' אות מו מש"כ עוד בזה עיי"ש.

והנה הרה"ג הנ"ל במכתבו הנ"ל כתב לדייק מפרש"י שפי' אהא דתניא תפילין מרובעות הלמ"מ, פרש"י הבתים מרובעים (עי' בשיטה מקובצת שהגיה כן), וכ"ה ברא"ש בהל' קטנות (סי' ט) שהביא דברי רש"י בזה"ל: ורש"י פי' תפילין מרובעות הבתים מרובעים עיי"ש. מבואר דרק הבתים נקראים תפילין ולא התיטורא. ברם בודאי לא נעלם מעיני הג' האבנ"ז דברי רש"י והרא"ש, דהא הרא"ש הביא עוד שם פירש"י על מימרא דרבא שבא לפרש הך ברייתא דתפילין מרובעות הלמ"מ, אמר רבא בתפרן ובאלכסונן. פירש"י בתפירתן ישמור את ריבוען שלא ימשוך חוט התפירה יותר מדאי כדי שלא יכווצו ויקשר רחבן ע"כ. וכתב ע"ז הרא"ש משמע מתוך פירושו שעיקר הריבוע על הבתים ומושבן, ונהגו לרבע גם התפירה וכו' עיי"ש. הרי מבואר להדיא מדבריו דלמד מפ"י רש"י דהתיטורא הוי גמי בכלל תפילין דהא כתב, "הבתים ומושבן". ועי' למטה מש"כ ליישב קושית האבנ"ז*.)

* והנה לענ"ד נראה דיש ליישב קושית האבנ"ז, די"ל בכונת דברי השו"ע הרב במש"כ שם (סעיף עז) וז"ל: והבתים הם הנקראים תפילין ולא התיטורא, שמפני זה צריך לרבע גם גוף הבתים ולא די בריבוע התיטורא מפני שאמרו תפילין מרובעות הלמ"מ, והבתים הם הנקראים תפילין, והתיטורא נקראת תיתורא של תפילין ע"כ. לכאורה נראה דר"ל דמפשטות הברייתא שם דאיתא "תפילין מרובעות הלמ"מ", מבואר דהיינו הבתים ולא התיטורא, והא ראי' דהא לולא חידושו של רבא שבא לפרש הך ברייתא דהיינו בתפרן ובאלכסונן, לא היינו אומרים שצריך לרבע התיטורא והתפירות, רק הבתים מלמעלה, וכמ"ש בספר התרומה הל' תפילין (סי' רט) וז"ל: שצריך שיהיו הבתים למעלה ארבעתן יחד מרובעות, שהרי תניא "תפילין מרובעות הלמ"מ", וזהו למעלה בגוף הבתים, ורבא בא לחדש כי אפי' למטה בית מושבו צריך העור להיות מרובע עיי"ש. ונראה דזהו כונת הרב במש"כ והבתים הם הנקראים תפילין ולא התיטורא, ר"ל מפשטות לשון הברייתא משמע כן, אבל אליבא דאמת אחר שהידש לנו רבא בתפרן ובאלכסונן, א"כ גם התיטורא הוה בכלל תפילין, ולכן גם התיטורא צריך שיהא מרובע, מ"מ שמו הוא תיתורא דתפילין, כמו דלת לבית, דהא כל עיקר התיטורא הוא לכסות פי הבתים, כמו שפי' המפרשים בסוגי' שם. דכמו בית הוא שם כולל, וגם הדלת נכלל בבית, משא"כ כשמפרט שמותיהם קוראים לכל אחד בשמו, כן הכא דתפילין שם כולל הוא, וגם התיטורא נכלל בתוכו, משא"כ כשמפרט שמותיהם קוראים לכל אחד בשמו דהיינו תיתורא דתפילין, ועי"כ צ"ל כן בכונת דברי הרב, דהא כתב: שמפני זה צריך לרבע גם גוף הבתים, ולא די בריבוע התיטורא, מפני שאמרו "תפילין מרובעות הלמ"מ". ולפי מה שהבין הגאון בעל אבני נזר בכונת דברי הרב, שהרב סובר דהתיטורא אינו בכלל תפילין, אין לו שום ביאור המשך דברי הרב במש"כ שמפני זה וכו' דמשמע דריבוע התיטורא פשיטא דצריך, ובא להוסיף דגם הבית למעלה בעינן שיהא מרובע, דהא כל עיקר דבעינן ריבוע בתפילין הוא מהך ברייתא דתפילין מרובעות הלמ"מ, ומדברי הרב מבואר דעיקר התפילין היא התיטורא, וא"כ

סיפורי הרה"ח ר' בצלאל וילשאנסקי ע"ה

סיפורים על רבותינו נשיאנו וחסידיהם, שנרשמו מפיו של החסיד בעל השמועה
הרה"ח ר' בצלאל וילשאנסקי, סבו של החתן

מעין פתיחה

לחתונתנו - בשנת תרפ"א - לזוגתו החשובה מרת
חיי ע"ה בת הרה"ח ר' שניאור זלמן לעווין שו"ב
בראמאנאווקע, שהיתה מגזע הרמ"ק הקדוש.
בנוסף על לימודיו בנגלה ודא"ח, ספג ר'
בצלאל את האוירה החסידית ששרתה בישיבה.
במיוחד היי שותה בצמא את סיפורי החסידים
שהיי שומע בהתועדותי מפי גדולי החסידים,
ובפרט מפי המשפיע המפורסם הר"ר שמואל
גרונס אסתרמאן ז"ל, "ר' גרונס", שהי "בעל
מעשה".

הר"ר בצלאל היי ידוע ומפורסם כ"בעל
שמועה". עשרות סיפורים היו חרותים בזכרונו,
ובכל שיחה היי מתבל סיפורים חסידיים. לכל
הזדמנות היי מוצא סיפור מעין הענין. סיפוריו
של ר' בצלאל היו ל"שם דבר", כי בנוסף על
דייקנותו הנפלאה לספר כל סיפור בשם אומרו,
ובדייקנות נפלאה, היי תמיד מתרגש כמי שחי
ממש את הסיפור.

בסיפורים הנדפסים של מחותנו הר"ר מרדכי
הכהן ז"ל פרלוב, ושל הר"ר רפאל נחמן הכהן
כהן ז"ל ועוד, מובאים כמה סיפורים ששמעו
ממנו, ואולם הוא בעצמו לא רשם הסיפורים.
חבל על דאבדין ולא משתכחין.

רוב הסיפורים המובאים בזה הם ממה
שרשם לעצמו נכדו, דודו של החתן, הרה"ח
משולם זושא שיי שטילערמאן, ממה ששמע
ממנו במספר התועדות שנתועד עם הקהל
במעלבורן שבאוסטרליה. כנהוג בהתועדותיו,
שילב בדבריו סיפורים קצרים מחיי רבותינו
וחיי גדולי החסידים מעין הענינים שדיבר
עליהם. לכן יש למצוא קו מסויים בסיפורים
אלו, וסידרנו אותם לפי הנושאים.

החתן התמים הרב בצלאל שיי לאויוש"ט,
נקי ע"ש אביו זקנו - הרה"ג הרה"ח התמים
מוהר"ר בצלאל שו"ב ושד"ר וילשאנסקי ז"ל.
הר"ר בצלאל - "ר' צאלע חערסאנער" נודע
בשערים באישיותו המזהירה ורבת האנפין:
היה חסיד נלהב, ירא שמים מרבים, שו"ב ומוהל
מתוך מסירות נפש בימי השלטון הקומוניסטי.
באישיותו שילב גם למדנות מופלגה, וגם יד לו
בהוראה - היי תלמיד בביה"מ לרבנים שיסד
כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ בנעוול.

ר' בצלאל היה בין היושבים ראשונה בגלריי
המפוארת של החסידים המשפיעים העסקנים
בעלי הצורה. בבואו לפריז, ומאוחר יותר
באוסטרליה, מונה על ידי רבותינו לחבר הנהלת
המוסדות, כפי שמשתקף בסדרת "אגרות
קודש" של הרבי הרי"צ והרבי.

כוח השפעתו היה גדול הן בקרב חסידים
בעלי מסירות נפש ברוסיה, הן בקרב חסידים
בארצות הרווחה, והן בקרב 'עמך', בעה"ב'תישע
אידן מכל הגוונים באוסטרליה. כולם התבשמו
לאור תורתו והתחממו מחום חסידותו, וכל
אלו שהכירוהו הוקירוהו ומוקירים עד היום
את זכרו הטוב.

כבר בצעירותו, בשבתו בשבת תחכמוני
בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש, נחשב ר'
בצלאל בין התמימים החשובים, וזה היה עוד
בתקופת הזהר של הישיבה בליובאוויטש,
ר' בצלאל נולד בכ"א שבט שנת תרנ"ח -
והגיע לליובאוויטש בסוף שנת תער"ב, והוא נער
בן ארבע עשרה וחצי בלבד. הוא למד בתו"ת עד

בין למדנות הרבי ללמדנות הגאון

פעם פגשתי מתנגד, ואמר שיספר לי סיפור על הרבי המהר"ש. הוא הקדים ואמר שהוא עצמו נחשב לבקי, אבל אביו היה למדן אמיתי, בקי בש"ס וברמב"ם וכו'. ולמרות שהיה מתנגד, החזיק מהחסידים.

אביו, כך סיפר לי המתנגד, חיבר פירוש על החלק השני של יורה דיעה, בהלכות נידה, ובמהלך חיבורו נתקל בשאלה עצומה, ונסע בכל העיירות במדינה ושאל מכל הגאונים ולא קיבל תירוץ.

בנידודיו הגיע גם לליובאוויטש, ושם פעמיו אל בית כ"ק אדמו"ר מהר"ש, ויציע לפניו את שאלתו. אדמו"ר מהר"ש ניגש מיד לארון הספרים, לקח גמרא ולאחר שהביט בפנים זמן קצר, אמר: זה תוספות במסכת כתובות. אביו, שהיה גאון, הבין מיד את המענה, שביטא גאונות אדירה, והיה בהתפעלות גדולה.

אחר-כך נסע לר' אייזיל חריף, שהיה מפורסם כאחד מגאוני המתנגדים, והציע לפניו שאלתו. ענה לו ר' אייזיל שני תירוצים, אך הוא סתר את שניהם. אחר זמן אמר לו ר' אייזיל את התירוץ שכבר שמע מאדמו"ר מהר"ש. אמר אביו לר' אייזיל: זהו החילוק בינך לבין הרבי, שהוא ענה לי מיד, ולך לקח זמן רב...

הרה"ח ר' בצלאל ווילשאנסקי, וזוגתו הרבנית חיה ע"ה

כ"ק רבותינו נשיאינו

תשלום מקורי

את הסיפור הבא שמעתי מר' משה מאדאיעווסקי שהיה רב בחאראל:

פעם הגיע אדמו"ר מהר"ש לבקר בחאראל, ומכיוון שהוא היה רב העיר התאכסן אדמו"ר מהר"ש בביתו. אדמו"ר מהר"ש שאלו אם יכול להזמין חייט שיתפור עבורו מעיל חדש. הרב קרא לחייט יהודי כשר, ואדמו"ר מהר"ש חקר אצלו כדי להיות בטוח שיתפור המעיל בלי שעטנז, ואמר החייט שמעולם לא תפר בשעטנז.

לאחר שהחייט לקח את המידות מכל צד, אמר לו אדמו"ר מהר"ש שרצונו שיתפור לו את המעיל בחדרו. החייט חשב בתחילה שזהו מפני חשד שמא יקח את יתרת הבד, ואמר שמעולם לא לקח את יתרת הבד מלקוחותיו. אך אדמו"ר מהר"ש אמר שבכל זאת הוא מבקש שיתפור את המעיל בתוך החדר. עשה החייט כבקשת הרבי, ותפר מעיל יפה, בדיוק למידותיו של הרבי. והלך החייט.

כעבור ג' שבועות, בטרם הגיע זמנו של אדמו"ר מהר"ש לנסוע מהעיר, ביקש מהרב לקרוא לחייט

"ריח ניהוח" במנחת עני

אחד השד"רים בזמנו של אדמו"ר האמצעי היה מסתובב ברחבי המדינה, והיה נוסע גם לעיירה קטנה ביותר, שכל תושביה היו עניים מרודים, ולא היו יכולים ליתן אלא מטבע בשווי חמש עשרה קופקעס, שהיה נקרא גולדען.

באחת השנים חישב השד"ר ומצא, שהוצאות הנסיעה לאותה עיירה גדולים יותר מסך כל התרומות שקיבל שם. מכיוון שכך, החליט שלא לנסוע יותר לעיירה זו.

אנשי העיירה, בראותם שהשד"ר מתמהמה לבוא, אספו את כספי המעמד ושלחו על ידי שליח מיוחד את הממון לרבי.

כאשר הגיע השד"ר לרבי, גער בו הרבי ואמר, שלמרות שאינם נותנים כל כך הרבה - הנה יקר לפני הגולדען של העני יותר מהנדבות הגדולות של העשירים!

יום רביעי, ג' טבת, זאת תנוכה, ה'תשס"ח

ל-60,000 ורק אז הסכים הרבי שר' בנימין ימכור את החצר, ונתעשר מזה.

אם הליובאוויטשער אומר - גם אני מסכים

שני גבירים, אחד חסיד של אדמו"ר מוהרש"ב והשני חסיד של ר' מרדכי בער מהורונסטייפל זצ"ל, ועשו שידוך ביניהם והשיא חסיד הרש"ב את בנו לבתו של חסיד הרמ"ד. מכיוון ששניהם גבירים, נתנו מתנה הגונה להחתן וקנה יער גדול ליד נהר ה"דניעפער", והיה לו עסק גדול עם עצים.

חמש שנים חלפו מחתונתו, ועדיין לא היו לזוג ילדים. הלכה האשה לרופאים ובדקה ואמרו שהחסרון הוא בה, ונתנו לה עצה שתסע לרופאים מומחים (פרופסורים) בקייב. נסעה לשם ולאחר שהפרופסורים בדקו אותה, הסכימו גם הם שהחסרון הוא בה, אך אמרו לה שעל ידי ניתוח יכולים לתקן. חזרה לביתה וסיפרה לבעלה מה שאמרו הרופאים, אבל הוא לא רצה שיעשו לה ניתוח ולכן נתעכב הדבר.

אבל היא לא יכלה להמתין עוד, ויום אחד בהיותו ביער לא הודיעה לו דבר, וקמה ונסעה לרבה הרמ"ד (כנראה שהיה זה קרוב לעיר הורונסטייפל כיון שנסעה לשם וחזרה ביום אחד. במקום ההוא הנסיעה הייתה על סירה קטנה בנהר, וכך נסעה להורונסטייפל). שאלה האשה בעצתו, והוא אמר שאם הרופאים אומרים שצריכה לניתוח אזי עליה לעשות הניתוח.

חזרה האשה וסיפרה לבעלה מה שאמר לה רבה. אבל הוא לא רצה לסמוך על הר' מרדכי בער ואמר שרוצה לשאול דעת אדמו"ר הרש"ב. מיד קם ונסע לליובאוויטש ושאל בעצת הרבי. שמע הרבי את פרטי הדברים, ואמר שהוא אינו מסכים לעשיית ניתוח. היא אינה צריכה לזה, ותלד גם בלי ניתוח.

חזר הבעל וסיפר לאשתו דברי הרבי. האשה לא הייתה שלימה עם הדבר, וכאשר בעלה הלך לעבודתו ביער, קמה ונסעה שוב לרבה הרמ"ד. כאשר אמרה לו האשה שהרבי הרש"ב הביע את דעתו שאינה צריכה לניתוח, נענה ואמר: אם הליובאוויטשער אומר שאינך צריכה ניתוח ותלדי ילדים בלי זה - גם אני מסכים. וכך היה, שתוך זמן קצר ילדה, וכמדומה שהיו לה חמשה ילדים.

כדי לשלם לו. הגיע החייט ואמר לרבי, הרי אתם לא סיכמתם איתי על מחיר, ואם כך - יכול אני לתבוע כמה שאני רוצה...

הסכים הרבי שהצדק עם החייט, ושאל כמה יבקש. ענה החייט: איני חפץ בכסף; ברצוני לקבל הבטחה לאריכות ימים.

סירב הרבי ואמר: האם יש לי אריכות ימים בכיסים, שאוכל לתת לך? כסף הייתי נותן! אך החייט לא רצה לקבל כסף ופעמיים אמר שרוצה הבטחה לאריכות ימים. לבסוף שאלו הרבי כמה שנים הוא רוצה. ענה החייט שברצונו לקבל הבטחה לתשעים שנה. הסכים לכך הרבי, ובירכו.

הנך עצמך ויתחנכו ילדיך

אדמו"ר מהר"ש אמר לאחד שרצה לחנך את בניו: הלא בטבע ילדים שעושים מה שאביהם עושים. אם אביהם הוא מוכר בקאנטאר אזי גם הם במשחקם עם חבריהם עושים כן כמשחק הקטנים, ואם הוא חייט אז הם עושים עצמם כחייטים וכדומה. לכן, אם ברצונך שילדיך ילמדו - אזי תלמד אתה, וכאשר הם יראו איך שאתה לומד, יעשו גם הם כך.

מעוני לעושר

ר' בנימין אלטהויז ע"ה היה כמעט כל ימיו עני מרוד, והתפרנס מעסק קטן של עשיית פחמים. חצר קטנה הייתה לו לר' בנימין, וסמוך לה הייתה חצר שבעל הבית שלה רצה למכרה, ושאל את ר' בנימין אם הוא רוצה לקנותה. ר' בנימין לא היה זקוק לתוספת לחצרו, אך מכל מקום שאל את הרבי על זה. אמר לו הרבי לקנות את החצר, ור' בנימין קנה אותה במחיר זול במיוחד.

זמן קצר אחר-כך החלה המלחמה. סמוך לחצר המורחבת של ר' בנימין היה מפעל לייצור נשק, ומכיוון שבעת המלחמה היו זקוקים לנשק רב, היה עליו להרחיב את העסק בדחיפות. הוא פנה איפוא לר' בנימין וביקש לקנות ממנו את הקרקע. הוא ידע שר' בנימין קנה אותה בזול, בערך 2500 רובל, והיה מוכן לשלם סכום כפול, 5000 רובל על הקרקע.

כדרכו שלא להחליט דבר בלי לשאול את הרבי, שאל גם על כך, ונענה שימתין עם מכירת השטח, ולא ימכור עד שיקבל את הסכמת הרבי. בינתיים הסוחר השכן העלה את המחיר, עוד ועוד, עד שהגיע

על החסידים

עבור מי לומדים תורה?

מרגלא בפומיה של אותו אברך מתנגד, שאצל החסידים אין רבנים שיודעים ללמוד. שלחו אותו כמה חסידים לר' זלמן קורניצער, מגדולי החסידים שהיה גאון עצום. נכנס אליו האברך הנ"ל והחלו לדבר בלימוד. האברך הנ"ל היה למדן גדול, אבל לפני גאוניותו של ר' זלמן לא היה נחשב לכולם.

הכיר אותו מתנגד בגאוניותו העצומה של ר' זלמן, ובהתפעלות גדולה אמר: אילו הייתם בין המתנגדים, "וואלט געשטורעמט מיט דיר די וועלט" [=היו מרעישים איתכם את העולם]!

חייד ר' זלמן ואמר לו, אענה לך במשל:

מוכר ספרים מפורסם היה נוסע מעיר לעיר למכור ולקנות ספרים יקרי ערך. פעם שמע על גביר שמוכן לשלם סכומים גדולים עבור ספרים נדירים, והוא עצמו מחזיק ספרייה עם ספרים יקרי המציאות. נסע אליו הסוחר, והגביר קנה ממנו כמה ספרים עתיקים שלא היו תחת ידו. לאחר שסיימו את העסקה, אמר הסוחר לגביר ששמע על אוסף הספרים הגדול שלו, ומבקש לראותו. הסכים הגביר, והכניסו לחדר שכל כתליו מלאים ספרים. הביט הסוחר וראה ספרים רבים יקרי המציאות ממש. התפעל מאוד, ואמר לגביר: איך ייתכן שלי אין כל כך הרבה ספרים נדירים, וכל העולם יודעים ומכירים אותי, ואילו אתה, שיש לך ספרים שהם ממש יקרי המציאות - אף אחד לא יודע אודותיך? ... נענה הגביר ואמר: התירוץ פשוט - אצלך, הכל הוא לכתחילה עבור השני, מה שאין כן אצלי, הכל הוא רק עבורי. ובזה תירץ ר' זלמן קורניצער להאברך המתנגד. וד"ל.

ר' מענדל חן ור' חיים בריסקער

הגאון החסיד רד"ץ חן היה אומר על עצמו: אני טוב יותר מאבי (הגאון החסיד ר' פרץ חן), שכן לי יש בן טוב יותר מבנו של אבי...

בנו, ר' מענדל היה גאון עצום, והרד"ץ היה אומר: יודע אני שבני יודע ללמוד יותר טוב ממני.

פעם רצה הגאון ר' חיים בריסקער לשדך את בתו עם ר' מענדל חן, ושלה שניים מתלמידיו המצויינים לבחון אותו. בחנו אותו בש"ס, וידע להשיב לכל

שאלותיהם. אחר-כך ביקשו שיאמר לפנייהם פלפול, והחל לדרוש לפנייהם פלפול עמוק במשך כחצי שעה. הם השתדלו בכל כוחם לסתור הפלפול, אך לא הצליחו, והסכימו עמו שכל דבריו אמת וצדק. לאחר שקיבל את הסכמתם לפלפול, חזר ר' מענדל ובגאוניות עצומה סתר את כל הפלפול... תלמידי ר' חיים ניסו לתרץ את הסתירות ולבנות את הפלפול הנפלא מחדש, אך לא הצליחו. נשאר הפלפול סתור וכן הסכימו הם. והנה שוב העמיד ר' מענדל כל דבר על מכונו, וחזר הפלפול להיות אמת ויציב... ניסו השלוחים לשוב ולסתור הפלפול, אך לא יכלו והפלפול נשאר יציב ואיתן כסלע.

אביו של ר' מענדל, הרד"ץ, היה חפץ לדעת מה יאמרו השלוחים לר' חיים בריסקער על אודות בנו, וביקש משני חסידים שילכו לעיר הקרובה לשצעדרין (שם היה גר), וכאשר תגיע הרכבת עם שלוחיו של ר' חיים, יעלו עליה וינסו לעקוב אחריהם ולשמוע את אשר יגידו לר' חיים על בנו.

עשו החסידים כבקשת הרד"ץ, ובעלותם על הרכבת התיישבו ליד שלוחיו של ר' חיים. שאלו אותם השלוחים: מאין אתם? וענו: משצעדרין. שאלו אותם: מכירים אתם את הרד"ץ ובנו? ענו: הן. החלו לדבר אודותיו, וכמובן שהחסידים הללו אותם להם במאוד. אחר-כך שאלו שלוחי ר' חיים את החסידים: ולאן אתם נוסעים? ענו: לבריסק. אמרו להם: אולי תוכלו להכנס אתנו לר' חיים בריסקער להשלים מנין מנחה (כי היה נוהג להתפלל במנחה גדולה, והיה קשה תמיד למצוא מנין)? הם נפלו על המציאה, להיות שם בשעה שהשלוחים יפגשו עם ר' חיים וידווחו לו על ר' מענדל, וכמובן שהסכימו.

כשנכנס ר' חיים לתפלת מנחה, וראה את השלוחים שלו, שאל: נו, קען ער לערנען [=הוא יכול ללמוד]? והראו בהתפעלות, ובתנועות ידיים כאומרים לעילא ולעילא. שוב שאל: ווי מיין וועלוועלע? [=כמו בני, הגאון ר' וועלוול, הגרי"ז]? וענו שלוחיו בהתפעלות: הוא שלא לפי ערך!

לא שמע בתפילתו מאומה

אחד מהחסידים הפשוטים של כ"ק אדמו"ר הזקן או של בנו כ"ק אדמו"ר האמצעי, היה סוחר חטים, איש ישר ונאמן, שגם עם הגויים היה מתנהג ביושר, והיה ידוע בנאמנותו, עד שגם הגויים שאמרו בדרך כלל על היהודים שהם גנבים, היו מודים שהוא אדם ישר.

בודאי לוקח זמן ארוך יותר וכו'.

מדוע שתק ר' פסח?

ידוע שכ"ק אדמו"ר הצ"צ היה שולח בחורים להרה"צ ר' הלל פאריטשער שידריכס בדרכי החסידות. ר' הלל היה נוהג, שכאשר זימנו אותו לאיזו שמחה היה מוליך אתו גם את כל מחונכיו והיה שולחן מזומן בעבורם והוא היה יושב ומתוועד עם המחונכים שלו ואם מישהו רצה לשמוע היו יכולים לשמוע.

כן נהג כ"ק אדמו"ר הצ"צ לשלוח בחורים להרה"צ ר' פסח מאלאסטאווקער (ר' פסח היה ידיד עוז של ר' הלל, למרות שהיה צעיר ממנו. ר' הלל היה קטן ודק בשר, ולעומתו ר' פסח היה גיבור אדיר. ר' פסח היה עני גדול והוא היה מכנה את ר' הלל "העשיר" משום שר"ה היה לומד גם קבלה ור"פ למד רק דא"ת.), אבל ר' פסח לא היה מדבר כלל אלא לפני תלמידיו ואם היה עומד שם אחד שלא מתלמידיו, היה שותק ולא היה מדבר מאומה.

פעם היה ר' פסח בליובאוויטש ולאחר אמירת המאמר הלך לחזור את המאמר לפני תלמידיו. אחד החסידים שרצה לשמוע את החזרה מפי ר' פסח, הלך למקום בו התאספו ר' פסח ותלמידיו, אך לפליאתו הרבה ראה איך שר' פסח יושב ושותק ואינו מדבר מאומה. כך ישב ושתק בערך כשעה. כעבור שעה רמז לו אחד מחניכיו של ר' פסח שיצא אתו החוצה, ואמר לו: דע לך, שכל זמן שאתה תשב פה לא ידבר ר' פסח, וממילא טוב יותר אם תלך מכאן, כיוון שבין כך לא תשמע מאומה, ואם תלך - לכל הפחות אנו נשמע והוא שמע אליו והלך. וסיפר, שתיכף ביציאתו שמע איך שר' פסח כבר התחיל לדבר.

צדיק במעשה

ר' הלל מפאריטש צ"ל היה מחמיר גדול במצוות, ואמר עליו כ"ק אדמו"ר הצ"צ שכבר שלוש מאות שנה שלא היה צדיק כמוהו במעשה.

בין החומרות שהחמיר על עצמו, שלא נכנס לחדר שהיו על הכותל תמונות של אנשים. ולא היה צריך להכנס לחדר לדעת אם ישנה בו תמונות, אלא מיד כאשר פתח הדלת קצת הרגיש אם יש בחדר תמונה ולא היה נכנס לפנים.

בכל פעם שהיה נוסע לעיר אחרת, היה לו בעה"ב קבוע בעיר, שבביתו הייתה האכסניה שלו. אותו

פעם שמע אודותיו אחד הפריצים, וחשב לעצמו שאם אכן מדובר בסוחר נאמן כל כך, כדאי לנסוע ולקנות ממנו כאלפיים פוד חיטה. כאשר הגיע הפריץ לבית החסיד, עסק החסיד בעבודת התפילה, ואשתו ניגשה לפתוח את הדלת. כששמעה את בקשת הפריץ, אמרה שהיא יכולה למכור לו ואין צורך להטריח את בעלה. כאשר הפריץ התעקש לקנות דווקא מבעלה, אמרה לו שבעלה מתפלל כעת. אמר לה הפריץ: נו, שיפסיק לכמה דקות ואחר-כך ישוב להתפלל. הסבירה לו האשה שאי אפשר לדבר עם בעלה כלל בשעת התפילה, כיוון שאינו שומע שום דבר. לא האמין לה הפריץ, ואמר שמסתמא הוא רמאי שעושה את עצמו כאילו אינו שומע. אמרה לו האשה: תבחן ותווכח בעצמך. לקח הפריץ את הרובה בידו וירה סמוך לאזנו של החסיד, ולא קם ולא זע, ולא הרגיש בזה כלל. ראה הפריץ שדברה האשה אמת, וקם ונסע.

אחר-כך, כאשר סיים החסיד את תפילתו, סיפרה לו אשתו שהיה כאן פריץ שרצה לקנות בסכום גדול וכו'. שאל אותה החסיד: ומדוע לא מכרת לו? ואמרה שהוא רצה להתעסק רק איתך. אמר החסיד בשלווה: נו, אם כן הוא בוודאי יחזור.

"מבינות" של בעלי בתים

בחרסון היה איש זקן מופלג מעיר ליעפלע. שאלתי אותו האם הכיר הוא את ר' יקותיאל ליעפלער וענה שהוא לא הכירו אבל הסבתא שלו הכירה אותו והוא שאל אותה אודותיו, ואמרה לו שהוא היה: א משוגענער! [=משוגע]... כאשר שאל אותה מדוע מכנה אותו כך, ענתה: א איד וואס זיצט א גאנצען מעת לעת אין טלית און תפילין ואינו מרגיש איך שעבר היום והלילה איז ער זיכער א משוגענער! [=יהודי שיושב יממה שלימה בטלית ותפילין ואינו מרגיש איך שעבר היום והלילה, הוא בוודאי משוגע]...

זה לא זהה...

עוד סיפר, שר' יקותיאל היה מתבונן כשעה אחת לפני הודו ואז היה מתחיל "הודו לה" קראו בשמו", והיה מפסיק ואומר: ניין, ס'איז ניט דאס [=לא, זה לא זה]! והיה מתבונן שוב כשעה ושוב מתחיל, ושוב מפסיק באמרו כנ"ל: ניין, ס'איז ניט דאס! שוב התבונן כשעה ואחר כך התחיל וגם המשיך בתפילתו. כמובן שלפעמים היה מתפלל מיד, ולפעמים היה

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

טרם שנסע אמר ר' הלל לגביר: הלא רואה הנך שלא רציתי להיות פה בשבת, ועכשיו שהייתי פה - נגרמה לך עגמת נפש גדולה...

איזהו חסיד?

כ"ק אדמו"ר הצ"צ התבטא פעם על ג' אלו - ר' אברהם זשעמבינער (רבו של הרש"ג), אחיו ר' דן ודודם ר' זושע, וכך אמר: דני (כן היו קוראים לר' דן) הוא 'למדן'; זיסקע הוא 'ירא שמים', ואברעמעל הוא 'חסיד'.

ר' אברהם הנ"ל היה נוהג בשמחת תורה להסתובב אצל כל הבעלי בתים של זשעמבין והיה מקדש על יין וגם תלמידו הרש"ג היה הולך אתו. ר' אברהם היה אומר גם 'לחיים' בכל בית, ואחר כך היו מגיעים כל הבעלי בתים לביתו של ר' אברהם ושם היה מקדש ר' אברהם שוב.

בעת שישבו כולם בביתו של ר' אברהם סיפר מה שהצ"צ אמר על אחיו ועל דודו, ומה שאמר עליו לא הזכיר כלל.

הרש"ג, שהיה כבר בגילופין, שאל אותו: ומה אמר הצ"צ על אברעמעל? (כל המסובים רצו לתת לו 'חלקי' על שנוהג קלות ראש ברבו לקראו בכינוי כזה)... שאל אותו ר' אברהם: האם שמעת? וענה הן. אמר ר' אברהם: האמת היא, שהרבי הצ"צ אמר עלי שאברעמעל הוא חסיד, וטרחתי ויגעתי למצוא באיזה ענין שייך זה אצלי, ולא מצאתי, ובאתי למסקנה שצריכים לומר שכל מי שרואה את ה'נקודה' של החסידות, למרות שהוא עומד רק בתחילת הדרך של סדר העבודה - הוא נקרא כבר 'חסיד'.

סעודת מצווה כל ערב

ר' אברהם זשעמבינער היה בקי במס' הוריות בעל פה ולפני סעודת הערב, היה חוזר עלי' כולה ועורך "סיום מסכת", כדי להפוך את ארוחת הערב לסעודת מצוה.

האבן תוכיח

ר' זיסקע הנ"ל (זשעמבינער, דודו של ר' אברהם) היה רב בקורניץ (כמדומה שהוא בנו של ר' זלמן קורניצער). פעם הייתה ר"ל מגיפה בעיר, ומתו כמה ילדים ר"ל, ותלו את זה כדרכם תמיד בהעבירות

בעה"ב עשיר ייחד חדר אחד עבור ר' הלל, וקודם בואו לעיר היה הגביר מצווה לבנו לפנות כל התמונות מהחדר. פעם בא ר' הלל לעיר מבלי להודיע לעשיר על בואו, וכאשר שמע הגביר את קול אופני העגלה של ר' הלל בחוץ, מיד צוה לבנו לפנות את החדר מן התמונות. מיהר הבן לפנות את התמונות, אולם כאשר הגיע ר' הלל לפתח החדר, פתחו קצת ועמד ולא נכנס.

הבין הגביר שבטח השאיר שם בנו תמונה אחת וצווה עליו לפנות את כל התמונות מהחדר. חפש הבן בתוך החדר ולא מצא תמונה. ור' הלל עדיין עומד ואינו נכנס. חיפש הבן שוב, עד שראה שאחורי הדלת נשארה תמונה אחת ומאחר שהדלת נפתחה כלפי פנים, לכן הסתירה הדלת את התמונה. לקח הבן את התמונה מתוך החדר, ואז נכנס ר' הלל.

(שמעתי מבנו של הגביר שאתו היה המעשה)

עגמת נפש מיותרת

ר' הלל החמיר שלא לשבות במקום שלא שבת שם קודם לכן. פעם הגיע לעיר בה לא שהה מעולם בשבת, והתארח אצל גביר אחד. אותו גביר הפציר בו תמיד שישאר בשבת, אך ר' הלל סירב תמיד. באותו ביקור, סובב הגביר את הסיבות כך שר' הלל היה מוכרח להיות שם בשבת.

ביום ראשון, כאשר ר' הלל היה מוכן לנסוע, הלך אחד והלשין במשטרה שבביתו של הגביר נמצא א גוטער איד (צדיק), ובאותו הזמן הייתה גזירה שאסור לגוטע אידן לנסוע ממקום למקום ללא רישיון.

כיון שהיה גביר, היו לו ידידים ומכירים במשרדי המשטרה, ומיד כשנדע להם על התלונה, הודיעו לידידם הגביר שבקרוב יגיעו אליו לחפש אחר הצדיק הנמצא אצלו.

באותו זמן שהה ר' הלל בחדרו ועיין בדא"ח, כשלפניו פתוחים חמשה ספרים בהם היה מעיין. זמן קצר לפני שהגיעו, יצא ר' הלל לבית הכסא, והשאיר את הספרים על השולחן. הגביר סגר את הספרים והניחם בארון הספרים.

כאשר הגיעו אנשי המשטרה לבדוק את התלונה, חפשו בדרך כבוד בכל החדרים אבל לא בבית הכסא. ובראותם שאין איש הלכו (ור' הלל היה יושב בבית הכסא בכלל לזמן ארוך ואפי' לחצי שעה - כי היה חולה במעיו).

לאחר שהלכו יצא ר' הלל ולא אמר מאומה, אלא התפלל כדרכו תמיד והכין את עצמו לנסוע.

או ב', ויושב ומתבונן באיזה ענין כה' שעות עד שיאיר היום.

הערב שילם

ר' שמואל גורארי היה מוכר לממשלה עצים להניח תחת מסילות הרכבת, ולפי החוזה היה צריך לספק להם מהעצים המובחרים. פעם גילו שהוא רימה אותם ונתן להם מהסוג הגרוע, וקבעו לו תאריך למשפט. הייתה זו צרה גדולה, והוא היה צפוי לעונשים כבדים.

באותם ימים פנה אליו יהודי אחד שאיבד כל הוננו וביקש ממנו הלואה של עשרה אלפים רובל. אותו יהודי היה מוכר כאחד שלא מסוגל להחזיר הלואות שלקח, וכאשר ענה לו הרש"ג שימסור לו את ההלוואה רק כאשר ימצא ערב - התברר מהר מאוד שאף אחד לא מוכן לערוב עבורו. בלית ברירה כתב על שטר הערבות "אלוקים ערב", ומסר את השטר לרש"ג. בראותו זאת, לא רצה הרש"ג לשלחו ריקס ונתן לו את ההלוואה.

הגיע עת המשפט, ובאופן פלאי ביותר יצא הרש"ג זכאי במשפט, ועוד באופן שהרויח סכום של עשרה אלפים רובל!

גם הלווה הצליח בעסקיו, והגיע להחזיר את ההלוואה. אמר לו הרש"ג: "הערב כבר שילם לי", ולא רצה לקבל את הכסף. דומני שהיה בזה דין תורה.

עם מה אתה מתפלל?

ר' זלמן דוד היה מהחוזרים בליובאוויטש, והיה יותר מבוגר ממני בכמה שנים, אבל מכיוון ששהינו באכסניה אחת, זכיתי לשמוע ממנו הרבה.

ר' זלמן דוד היה מתפלל בכל יום עד תפילת מנחה. הוא היה מתחיל שחרית אחר לימוד דא"ח, בערך בשעה 11, עד לזמן תפילת מנחה, שבחורף היה בערך בשעה ארבע. בתחילה היה נוהג לאכול קודם התפילה ואחר כך החליט שאין זה נכון, ולא היה אוכל.

הוא אמר לי, שהיות וכל היום הוא חושב בדא"ח ואינו אוכל כלום עד הלילה - אין לו ראש ללמוד נגלה ולכן בא לסדר חסידות בבוקר ובערב אבל לא בא לסדר נגלה.

פעם, ראה אותו המשגיח ר' יעקב ברוך בחדר ושאל אותו אם הוא עדיין לומד בישיבה, כי שני חדשים לא ראה אותו כלל בסדר נגלה... ר' זלמן

שבידם ובפרט באשת איש. וגזרו תענית והכריזו שכולם - כל בני העיר - יבואו לביהכניס אחד להתפלל.

בלילה שלפני יום התפילה, שלח ר' זיסקע את משרתו לבית החיים, וצווה עליו שיביא איתו אבנים וצרורות אחדים מקברו של פלוני ופלוני, ויניחם בפתח בית הכנסת, וגם בפתח עזרת הנשים. מכיוון שהייתה זו שעת לילה מאוחרת, התיירא המשרת ללכת לבית החיים, ונתן לו ר"ז את מקלו ואמר לו שלא ירא. הלך המשרת והביא האבנים והצרורות והניחם בפתחים כאשר צווה.

למחרת הגיעו כל הגברים לבית הכנסת ואחד מהם נפל על אותם האבנים ותיכף נהרג. וכן אשה נפלה בפתח העזרת נשים וגם היא נהרגה מיד ר"ל. אחר-כך בדקו ומצאו שאותם האיש והאשה חטאו באשת איש, ותיכף נפסקה המגיפה.

דת יהודית

בקורניץ נהגו שתיכף אחר החתונה היו הנשים מגלחות את שערן וחובשות מטפחת. פעם הייתה אשה שאחר חתונתה מיאנה לגלח את שערותה, וכאשר קרא לה ר' זלמן שתבוא אליו מיאנה ללכת אצלו.

הלך ר"ז כה וכה בביתו ולא ידע מה לעשות - מחד, לא רצה לקללה, שהרי סוף סוף בת ישראל היא, ומאידך, אם לא יקללה, יבואו אחרות ללמוד ממנה וללכת בדרכה.

לבסוף קילל אותה שתהיה לה מכה בראשה ששום רופא לא יועיל לה לזה. וכן היה, שנעשה בה מכה ושום רופא לא הועיל מאומה, עד שסוף סוף הוכרחה לגלח את ראשה, אך גם זה לא הועיל, עד שהלכה אצל ר"ז והוא אמר שרק אם היא מבטיחה ללבוש מטפחת אזי יועיל לה, וכך היה.

התבוננות בחושך

הר' אברהם מזשעמבין שאל פעם את תלמידו הרש"ג באיזה אופן הוא מבלה את לילי שבת הארוכים של החורף. ענה הרש"ג, שהוא קונה ב' נרות ארוכים שידלקו כל הלילה והולך לישון אחר הסעודה ואח"כ קם בשעה שתיים ולומד דא"ח עד הבוקר. אמר לו ר"א שהוא אינו יכול לקנות כאלו, והוא מניח את עצמו לישון אחרי הסעודה, וקם כאשר קם, בשעה א'

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

היה חסיד אבל איש פשוט. אחר שנעשה הני"ל חתן בחערסאן, בא אחד החסידים מחערסאן לכ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע, ושאלו הרבי בזה הלשון: מה עושה לייבל שלי? ענה החסיד: הוא התקלקל... כי כשהיה בליובאוויטש לא היו לובשין צווארון לבן אלא שחור, וגם לא היו לובשים עניבה, והוא התחיל ללבוש צווארון לבן ועניבה. ואולם, סיים, נחמה אחת יש, והוא שהעניבה לעולם אינה במקום הראוי, אלא פעם בצדו ופעם לאחוריו וכו'... וחיך אדמו"ר.

סיפורים על משפחתנו

זקני הי" מחסידי כ"ק אדמו"ר הצ"צ ואח"כ של אדמו"ר מהר"ש. פעם (כמדומה שנת תרל"ו) היה אצל אדמו"ר מהר"ש, ונכנס עם עוד אחד לאדמו"ר הרש"ב לבקש אותו לחזור המאמר והסכים, אלא שהי' נוהג אז להתפלל בארוכה כג' או ד' שעות כל יום ואמר שיחזרו בשעה זה אחר התפלה ויחזור להם.

בשעה היעודה נכנסו, וחזר לפניהם את המאמר. באמצע נכנס ר' שמואל בער, מזקני החסידים שנהג להתאכסן אצל הרבי הרש"ב (ר' שמואל בער היה עוד מחסידי אדמו"ר האמצעי ואצל הצ"צ כבר היה מהזקנים, וכאשר היה מגיע לצ"צ נהג להתאכסן אצל אדמו"ר מהר"ש. לאחר שאדמו"ר מהר"ש קיבל את הנשיאות העתיק את אכסנייתו לבית אדמו"ר הרש"ב, וגם הוא היה מאריך בתפלה בכל יום), והיה אחר שסיים תפלת שחרית ואמר לאדמו"ר הרש"ב: אתה מכובד בפתיחת הארון. הם לא הבינו כוונתו, אך אדמו"ר הרש"ב עמד ופתח את ארון הספרים, ולקח בקבוק משקה עם לעקאח ונתן לפניו. (שמעתי מחמי הר' שניאור זלמן ששמע מאביו בעל המעשה, שמו הי' שמעון ונולד לערך שנת תקצ"ב).

חמי, ר' זלמן לעווין שו"ב, נולד בשנת תרי"ט והי' נוכח בחתונתו של הרמ"מ בנו הצעיר של כ"ק אדמו"ר מהר"ש, בשנת תרמ"ב.

הוא סיפר, שהאולם הי' מלא מכל צד ועל כל שולחן עמדו כחמשים אנשים, והיו גם כאלו שקשרו עצמם עם חגורתם לקורה שתחת הגג והיו תלויים שמה.

היה שם אחד חכם שרצה להיות קרוב לאדמו"ר מהר"ש ובא לפני כולם והתחבא תחת שולחנו של אדמו"ר. אחר שסיים אדמו"ר מהר"ש את המאמר סיבב את רגליו קצת תחת השלחן והרגיש שמישהו נמצא שם. הביט וקרא אותו בשמו ואמר לו: הלא

דוד שתק, והמשגיח הלך למנהל פועל של הישיבה - אדמו"ר הריי"צ - ואמר לו ששני חדשים לא בא רז"ד לסדר נגלה.

קראו הריי"ץ לר' זלמן דוד ושאל אותו: עם מה אתה מתפלל? ענה ר' זלמן דוד: עם המאמר של שבת, אני חוזר במחשבתי שוב ושוב על המאמר. היה זה (כמדומה) בין ר"ה ויוה"כ והמאמר האחרון היה ד"ה כנשר יעיר קנו, מאמר ארוך של כמה שעות וגם עמוק במאוד. אמר לו הריי"ץ שיחזור לו על המאמר, וחזר לפניו. וכל הזמן הביט רז"ד בעיניו של הריי"ץ בניסיון לבחון אם אומר טוב, אבל לא היה ניכר מאומה. באמצע חזרת המאמר שאל הריי"ץ אם הוא חושב שצ"ל כאן הגה"ה, ואמר שלדעתו נראה כן, ואמר לו בדיוק באיזה מקום אבל שוב לא היה ניכר על פניו של הריי"ץ אם אמר בצדק אם לאו. בהמשך ביקשו הריי"ץ להסביר הפשט ואמר לו הפשט, וגם בזה לא ידע אם אמר נכון. כאשר סיים, יצא מחדר ההנהלה, ולא היה שום דבר.

את המאמר הזה הכניסו כל החוזרים (כמדומה) ג' פעמים. גם ר' זלמן דוד ערך 'הנחה' לעצמו אבל לא פירסמה, כי לא נתנו לפרסם מה שאדמו"ר הרש"ב לא נתן לפרסם. בערך בחודש שבט, קרא אדמו"ר הרש"ב לר' שילם ואמר שהוא רוצה רשימה מהמאמר (אדמו"ר הרש"ב לא היה קורא לזה 'הנחה' אלא 'רשימה' או 'צעטיל' וכיו"ב). קרא ר' שילם לכל החוזרים, וטרחו ויגעו ולא הצליחו להכין 'הנחה' כי היה ד' חדשים אחר אמירת המאמר.

ר' זלמן דוד, שלמד המאמר מהנחה שלו ארבעה פעמים לפני שהלך לר' שילם, ידע את המאמר על בוריו. לכן, אף שלא רצה להראות שהוא יודע המאמר בטוב, בכל אופן, במקומות אחדים כשהאחרים לא ידעו - אמר הוא. בסופו של דבר אמר לו ר' שילם: נו, אתה יודע טוב יותר מכולם, תכין הנחה! וזו הייתה כוונת ר' זלמן דוד מלכתחילה. ונתן את ההנחה שלו לר' שילם על מנת ליתנה לכ"ק אדמו"ר נ"ע.

ההנחה נשארה אצל הרבי לחמשה ימים ואח"כ החזירה ע"י ר' זלמן הבלין. כאשר מסר ר' זלמן הבלין לר' זלמן דוד את ההנחה, אמר לו מה שהרש"ב אומר עליו. אבל רז"ד לא הסכים לגלות זאת בשום אופן.

מה עושה לייבל שלי?

החסיד ר' לייב שיינין הי"ד היה בטלן גדול. היה עובד, שהיה מתפלל ד' או ה' שעות. הוא היה גר בחערסאן ואמו היתה קצת עולמישע ואביו

יום רביעי, ג' טבת, זאת חנוכה, ה'תשס"ח

הבדחן ואמר, "רבי, גיט געלט!" וצחק אדמו"ר הרבה ונתן לו.

כאשר היה זקני ילד קטן, תפסו אותו בין הקאנטאניסטן, והיו יושבים כולם בחדר קטן ואפל שלא נכנס בו אור. אמו היתה נמוכת קומה, והלבישה את עצמה מערכת בגדים נוספת, והלכה לשלטונות ובכתה שברצונה להפרד מבנה לפני שלוקחים אותו. נכנסה, וכאמור הי' חדר אפל, והלבישה את בנה בבגדי הנערה שהיו עליה, ושמה מטפחת על ראשו, ומכיוון שהיה ילד בלי חתימת זקן, ויצא איתה כשעדיין היה חשוך בחוץ, היה נראה כילדה, ולא הכירו שהוא הילד שחטפו, ועי"ז הצילה אותו וברחו משם. הלכו מיד אל אדמו"ר הצ"צ ושאלו עצתו הק' איך להמלט, ואמר שיסעו עמו לסוף נהר הדניעפער, ונסע הילד לחערסאן ששם היה לו קרוב משפחה, ונשאר שם עד חתונתו.

זה ממש סכנה! מה אתה עושה פה (כי כבר נשברו כחמשים שלחנות), ומדוע אינך יוצא? אמר החסיד שאי אפשר לצאת כי אין מקום. ואמר אדמו"ר מהר"ש: צא מצדי. ועשה עבורו מקום לצאת ועמד לצידו. ושאל אותו מדוע נחבא תחת השלחן ואמר שרצה לשמוע המאמר שאל אותו כ"ק אדמו"ר האם שמעת, וענה הן. אמר לו לחזור על המאמר. התחיל לחזור וחזר קטע, והפסיקו אדמו"ר בראותו שהוא יודע המאמר, ואמר בזה"ל: נו, ב"ה שלכל-הפחות אחד שמע, ואני חשבתי שאף אחד לא שמע...

התוועדות החתונה נמשכה כל הלילה וכאשר יצאו מהאולם כבר האיר היום. אדמו"ר מהר"ש אמר לכל הבדחנים שהיו שם (והיו הרבה...) שיאמרו דבר מה, ואמרו, ושילם לכל אחד. אחר-כך, כאשר יצאו בבוקר, עשו עבורו מקום לצאת והיו עומדים אנשים משני הצדדים. כאשר ראה אדמו"ר מהר"ש בדחן אחד שעדיין לא אמר דבר, קרא לו אדמו"ר ואמר לו שיאמר דבר שיהי "קורץ און גוט!" וענה

תשורה משמחת הנישואין של בצלאל ורחל לאופער

בעת הסיבובים סביב הכלה

בעת סידור קידושין בחתונת הרה"ת ר' גרשון מענדל וזוגתו בתיה שיחיו גרליק - תמוז תשח"י

בשעת החופה בחתונת הרה"ת ר' אברהם יצחק וזוגתו שרה רבקה שיחיו ששונקין - תמוז תשכ"ב

הרבי חוזר לחדרו הק' לאחר החופה

אחרי החופה, שהתקיימה בחצר שבין 770 לספרייה

ממתינים לבוא הכלה